

**ŪKIO SEKTORIAUS PAVADINIMAS SEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ PRISKYRIMAS
KVALIFIKACIJŲ LYGIAMS**

Kvalifikacijos pavadinimas	Kvalifikacijos lygis (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą)	Kvalifikacijos lygis (pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C 189, p. 1))
Valytojas	II	II
Apsaugos darbuotojas	III	III
Apsaugos vadovas	V	V
Patalpų administratorius	V	V
Rinkos tyrėjas	VI	VI
Saugos sistemų specialistas	VI	VI
Vadybos konsultantas	VI	VI
Vertėjas	VI	VI
Rinkos tyrėjas	VII	VII
Vadybos konsultantas	VII	VII
Vertėjas	VII	VII
Vadybos konsultantas	VIII	VIII

Ūkio sektoriaus pavadinimas sektoriaus
profesinio standarto
2 priedas

ŪKIO SEKTORIAUS PAVADINIMAS SEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

1. Kvalifikacijos pavadinimas: valytojas, LTKS II

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: patalpų, pastatų išorės ar kitų priskirtų objektų valymas. Veiklos uždavinys: palaikyti švarą administracinėse, komercinėse, gamyklinėse ar gyvenamosiose vidaus patalpose, statinių, kuriuose yra šios patalpos, išorėje, taip pat kituose priskirtuose objektuose. Darbo sąlygos: dirbama patalpose, atviroje aplinkoje, padidinto pavojaus aplinkoje; būdingas individualus ir komandinis darbas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, specialūs valymo įrengimai, valymo inventoriūs ir medžiagos. Papildoma informacija: valytojas savo veikloje vadovaujasi darbų saugą ir sveikatą nustatančiais reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: kruopštumas, atsakingumas, gebėjimas dirbti komandoje. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti valytojais, plovėjais, darbininkais, pagalbininkais.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Priskirtų objektų valymas (LTKS II)</p>	<p>Pasirengti objektų valymui.</p>	<p>Objektų paviršiai ir apdailos medžiagos. Higienos reikalavimai. Valiklių klasifikacija, sudėtis, savybės ir pritaikymas. Nešvarumų tipai ir nešvarumų identifikavimas. Valymo įrengimų, valymo inventoriaus ir medžiagų parinkimas. Valymo technologijų parinkimas.</p>
	<p>Atlikti objektų valymo veiksmus (nešvarumų šalinimą nuo objektų paviršių).</p>	<p>Stiklinių ir veidrodinių paviršių valymas ir šių paviršių blizginimas. Kilimų ir kiliminių dangų valymas sausuoju ir drėgnuoju būdais. Medinių, minkštų odinių ar odos pakaitalų baldų valymas. Metalinių ir plastikinių paviršių valymas ir,</p>

		esant poreikiui, jų blizginimas. Dažytų, betoninių paviršių valymas. Unitazų, kriauklių, vonių valymas.
	Sutvarkyti darbo priemonės.	Tvarkingai sudėti ir saugoti specialius valymo įrenginius, valymo inventorių ir medžiagas.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Patalpų valymas (LTKS II)	Plauti patalpas.	Patalpų grindų šlavimas, siurbimas dulkių siurbliu, valymas drėgnuoju būdu ir blizginimas. Baldų bei kitų patalpose esančių paviršių (sienų, langų, palangių, turėklų, veidrodžių, šviestuvų, biuro ar buitinės technikos) valymas sausuoju ar drėgnuoju būdais.
	Atlikti kitus patalpų tvarkymo darbus.	Rankšluosčių keitimas, muilo ir kitų higienos reikmenų pristatymas. Šiukšlių surinkimas, šiukšlių dėžių ištuštinimas ir šiukšlių išnešimas į šiukšlių surinkimo vietas.
Pastatų išorės valymas (LTKS II)	Plauti pastatų paviršių.	Akmeninių, plytinių, metalinių ar panašių išorinių paviršių valymas cheminėmis medžiagomis, aukšto slėgio garo ar smėlio srove.
	Atlikti kitus pastatų išorės valymo darbus.	Dūmtraukių, kaminų ir jungiamųjų vamzdžių suodžių valymas. Pastatų asbesto, pelėsio ir gaisro suniokotų paviršių šalinimas.
Transporto priemonių valymas (LTKS II)	Plauti transporto priemonės.	Transporto priemonių kėbulų plovimas, valymas ir blizginimas rankiniu ar mašininu būdu.
	Atlikti kitus transporto priemonių valymo darbus.	Transporto priemonių salonų siurbimas dulkių siurbliu, kilimėlių ir apmušalų valymas drėgnuoju ar sausuoju būdu. Dėmių transporto priemonių salonuose ir išorėje valymas valikliais. Padangų ir ratlankių plovimas, padangų juodinimas. Transporto priemonių langų plovimas ir blizginimas. Transporto priemonių dėklų

	ištuštinimas ir išvalymas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų kompetencijų (raštingumo kompetencija; skaitmeninė kompetencija; pilietiškumo kompetencija; verslumo kompetencija; asmeninė, socialinė ir mokymosi mokytis kompetencija), apibrėžtų Europos Tarybos 2018 m. gegužės 22 d. rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų (2018/C 189/01) (toliau – Rekomendacija dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų). Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti ne žemesnį kaip pradinį išsilavinimą arba profesinę patirtį.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties įvertinus asmens įgytas kompetencijas.
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – ne mažesnė kaip 30 mokymosi kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

2. Kvalifikacijos pavadinimas: apsaugos darbuotojas, LTKS III

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: ginkluota / neginkluota asmens ir turto apsauga.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) užtikrinti objektų ir asmenų apsaugą; 2) bendradarbiauti su greitosios medicininės pagalbos, priešgaisrinės apsaugos, kitomis avarinėmis ar gelbėjimo tarnybomis, Bendruoju pagalbos centru.</p> <p>Darbo sąlygos: uždaros patalpos ir atviros erdvės, naudojant tarnybinį transportą, specialiąsias priemones ir įrangą, prireikus ir ginklus situacijose, galinčiose sukelti pavojų jo ar aplinkinių sveikatai ir gyvybei.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti periodinį sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę (sveikatos patikrinimą nustato Lietuvos Respublikos</p>
--	---

	<p>vidaus reikalų ministro patvirtinti specialieji teisės aktai).</p> <p>Darbo priemonės: specialiosios priemonės (antrankiai, D kategorijos guminės, plastikinės ar metalinės lazdos, dujiniai ginklai, civilinėje apyvarčioje leidžiami elektros šoko įtaisai, tarnybiniai šunys) bei ilgieji lygiavamzdžiai ir (ar) trumpieji B, C kategorijos šaunamieji ginklai.</p> <p>Papildoma informacija: apsaugos darbuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės apsaugos reikalavimais, Lietuvos Respublikos asmens ir turto apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymu, saugomo objekto savininko ar valdytojo nustatytais taisyklėmis, kitais apsaugos darbuotojo veiklą reglamentuojančiais dokumentais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms, pagarba įstatymui ir valstybei, objektyvumas (nešališkumas), sąžiningumas, atsakingumas, savikontrolė, greita reakcija, gebėjimas dirbti komandoje. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti: 1) apsaugininkais, vykdant individualią veiklą; 2) esant įdarbintiems apsaugos tarnybų ir apsaugininkų: galės dirbti apsaugos darbuotojais ir apsaugos vadovais. Apsaugininku, apsaugos vadovu ir apsaugos darbuotoju gali būti asmuo, kuris: 1) yra ne jaunesnis kaip 18 metų; 2) atitinka Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytus sveikatos reikalavimus; 3) yra Lietuvos Respublikos asmens ir turto apsaugos įstatymo 21 straipsnyje nustatyta tvarka įgijęs apsaugos darbuotojo kvalifikaciją. Inkasavimą gali vykdyti apsaugininkai ir apsaugos darbuotojai, turintys ne mažesnę kaip 2 metų apsaugininko ar apsaugos darbuotojo darbo patirtį. Tarpvalstybinį grynųjų pinigų vežimą kelių transportu gali vykdyti apsaugos darbuotojai, baigę mokymus pagal Tarpvalstybinio grynųjų pinigų vežimo mokymo programą. Kiti reikalavimai asmeniui, siekiančiam tapti apsaugininku, apsaugos vadovu, apsaugos darbuotoju ar apsaugos darbuotoju stažuotoju nustatyti Lietuvos Respublikos asmens ir turto apsaugos įstatyme. Apsaugininkams ir apsaugos darbuotojams, vykdantiems ginkluotą asmens ir turto apsaugą, papildomai taikomi Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nustatyti nepriekaištingos reputacijos reikalavimai. Apsaugininkai ir apsaugos darbuotojai turi dėvėti aprangą su aiškiai matomais apsaugos tarnybos pavadinimais ir skiriamaisiais ženklais arba aprangą su užrašu „Apsauga“. Per tarptautinius renginius, kurių metu vykdoma asmens ir turto apsauga, gali būti dėvima apranga su užrašais užsienio kalbomis. Šis reikalavimas gali būti netaikomas, kai saugomas konkretus fizinis asmuo ar vykdomas tarpvalstybinis grynųjų pinigų vežimas kelių transportu iš vienos dalyvaujančiosios valstybės narės į kitą Reglamente (ES) Nr. 1214/2011 nustatytais sąlygomis. Reikalaujami pažymėjimai: 1) apsaugininkas ar apsaugos darbuotojas, apsaugos vadovas privalo turėti apsaugos darbuotojo pažymėjimą; 2) apsaugos</p>
--	---

	darbuotojas, vykdamas tarpvalstybinį grynųjų pinigų vežimą, privalo turėti tarptautinį inkasatoriaus pažymėjimą.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Objektų ir asmenų apsaugos užtikrinimas (LTKS III)	Apsaugoti objektus.	<p>Leidimų režimo užtikrinimas. Tarnybinių šunų naudojimas uždariems objektams saugoti. Saugomame objekte, kuriame galioja leidimų režimas, asmens dokumentų tikrinimas ir asmens tapatybės nustatymas, asmenų turimų daiktų tikrinimas, taip pat transporto priemonėse esančių krovinių ir jų dokumentų tikrinimas. Asmenų, įtariamų bandant įsinešti uždraustus daiktus, atsisakiusių parodyti su savimi turimus daiktus ar nesilaikančių nustatytų patekimo į saugomą objektą taisyklių, neįleidimas į saugomus objektus. Išvesdinimas iš saugomų objektų asmenų, pažeidusių tvarką ar nesilaikančius objekto savininko ar valdytojo nustatytų patekimo ir buvimo saugomame objekte taisyklių. Viešųjų (masinių) bei kitų renginių saugumo užtikrinimas (apsvaigusiu asmenų kontrolė ir kt.). Profesinė psichologija (konfliktų valdymas, darbas komandoje ir kt.). Vykimas į įvykio vietą dėl suveikusios signalizacijos saugomuose objektuose, kuriuose vykdoma elektroninė apsauga, pagalbos kitiems asmens ir turto apsaugą vykdančiams apsaugos darbuotojams suteikimas. Vertinimas, ar gali būti rengiamas, daromas ar padarytas administracinis nusižengimas ar nusikalstama veika. Užtikrinant režimą saugomame objekte ir turint duomenų, leidžiančių įtarti, kad rengiamas, daromas ar padarytas administracinis nusižengimas ar nusikalstama</p>

		<p>veika, paprašymas įtariamo teisės pažeidėjo parodyti su savimi turimus daiktus ir, gavus jo žodinį ar rašytinį sutikimą, jų apžiūra. Sulaikymas įtariamojo teisės pažeidėjo, užklupto darant administracinį nusižengimą ar nusikalstamą veiką, susijusią su saugomu objektu arba asmeniu, ar tuoj po to. Prireikus pirmosios medicinos pagalbos suteikimas nukentėjusiesiems, panaudojus šaunamąjį ginklą ar fizinę prievartą. Įvykio vietos apsaugojimas, priemonės liudytojams nustatyti, jeigu saugomame objekte ar prieš saugomą asmenį padarytas administracinis nusižengimas ar nusikalstama veika. Pagalbos suteikimas asmenims, sulaikantiems įtariamus teisės pažeidėjus, kiek tai netrukdo atlikti tiesioginių pareigų. Ekstremalių situacijų valdymas (sprogmuo, gaisras, evakuacijos ir t. t.).</p>
	<p>Naudoti specialiąsias priemones, šaunamąjį ginklą ir fizinę prievartą.</p>	<p>Specialiosios priemonės ir ginklai: antrankiai, dujiniai bei šaunamieji ginklai ir kt. Ginklų ir šaudmenų laikymas, saugojimas, nešiojimas ir naudojimas. Vaizdo stebėjimo, elektroninės apsaugos, įeigos kontrolės, gaistrinės saugos sistemų įranga bei priemonės. Vairavimas ypatingomis sąlygomis. Kritinių situacijų valdymas. Savigynos veiksmų išmanymas. Prireikus ir esant galimybei įtariamo teisės pažeidėjo išspėjimas apie ketinimą panaudoti fizinę prievartą ar šaunamąjį ginklą. Užtikrinimas, kad būtų panaudota tiek priemonių ir tokiu mastu, kiek yra būtina neteisėtiems veiksams nutraukti ir sulaikomo įtariamo teisės pažeidėjo pasipriešinimui neutralizuoti. Fizinės prievartos, šaunamojo ginklo naudojimas,</p>

		<p>stengiantis išvengti įtariamo teisės pažeidėjo sveikatos sutrikdymo ar mirties. Atvejų, kuomet draudžiama naudoti specialiąsias priemones ir šaunamuosius ginklus atpažinimas, t. y. (išskyrus atvejus, kai nurodyti asmenys priešinasi pavojingu žmogaus gyvybei ar sveikatai būdu arba kai užpuola tokių asmenų grupę ir šis užpuolimas kelia grėsmę žmogaus gyvybei ar sveikatai). Antrankių naudojimo atvejai. Įtariamo teisės pažeidėjo, kuris vengia sulaikymo, veiksmų atpažinimas. Atvejo, kai draudžiama panaudoti šaunamąjį ginklą žmonių susibūrimo vietose, atpažinimas. Profesinės psichologijos žinios.</p>
	Apsaugoti asmenis.	<p>Ginkluota ir neginkluota saugomų asmenų apsauga nuo nesankcionuotų kontaktų jiems esant privačiose ir viešosiose erdvėse, renginių metu ar vykstant transportu. Asmenų evakuacija neįprastinių ar ekstremalių įvykių metu. Asmenų fizinė apsauga ir lydėjimas kelionių į užsienio valstybes metu. Profesinės psichologijos žinios.</p>
	Atlikti inkasavimą, užtikrinant palydą ir apsaugą.	<p>Grynųjų pinigų, brangakmenių, tauriųjų metalų ir vertybinių popierių surinkimas iš asmenų jų veiklos ar gyvenamojoje vietoje ir pristatymas į banką ar kitą jų saugojimo vietą arba grynųjų pinigų, brangakmenių, tauriųjų metalų ir vertybinių popierių pristatymas iš banko ar kitos jų saugojimo vietos asmenims. Veiksmai vykdant inkasavimą, kuomet inkasavimo automobilis stabdomas / sustabdomas, veiksmai inkasavimo automobilį stabdant / sustabdžius vidaus tarnybos sistemos pareigūnui. Krovinių palyda ir apsauga.</p>

		Profesinės psichologijos žinios.
Bendradarbiavimas su greitosios medicininės pagalbos, priešgaisrinės apsaugos, kitomis avarinėmis ar gelbėjimo tarnybomis, Bendruoju pagalbos centru (LTKS III)	Teikti pranešimus policijai ir perduoti jai įtariamuosius teisės pažeidėjus. Teikti pranešimus greitosios medicininės pagalbos, priešgaisrinės apsaugos, kitoms avarinėms ar gelbėjimo tarnyboms, Bendrajam pagalbos centrui.	Pranešimų teikimas policijai nedelsiant. Sulaikytojo įtariamojo teisės pažeidėjo perdavimas policijai įvykio vietoje, policijai atvykus. Pranešimų teikimas greitosios medicininės pagalbos, priešgaisrinės apsaugos, kitoms avarinėms ar gelbėjimo tarnyboms, Bendrajam pagalbos centrui, esant ekstremalioms su šių tarnybų veikla susijusioms situacijoms.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų kompetencijų (raštingumo kompetencija; daugiakalbystės kompetencija; matematinė kompetencija ir gamtos mokslų, technologijų ir inžinerijos kompetencija; asmeninė, socialinė ir mokymosi mokyti kompetencija; pilietiškumo kompetencija; skaitmeninė kompetencija), apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi: 1) atitikti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytus sveikatos reikalavimus; 2) būti pilnametis; 3) turėti pagrindinį ar jam prilyginamą išsilavinimą.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties įvertinus asmens įgytas kompetencijas.	
<i>Rekomenduojama mokymo</i>	Mokymo pagal Apsaugos darbuotojo formaliojo profesinio	

<i>apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	mokymo programą apimtis – 2-3 mokymosi kreditai.
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal Apsaugos darbuotojo formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

3. Kvalifikacijos pavadinimas: apsaugos vadovas, LTKS V

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: objektų ir asmenų apsaugos veiklos organizavimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) pritraukti klientus, valdyti personalą, vykdyti komunikaciją, valdyti suinteresuotų šalių santykius ir tobulinti veiklą; 2) organizuoti objektų ir asmenų apsaugą.</p> <p>Darbo sąlygos: uždaros patalpos ir atviros erdvės, naudojant tarnybinį transportą, specialiąsias priemones ir įrangą, reikalui esant ir ginklus situacijose, galinčiose sukelti pavojų jo ar aplinkinių sveikatai ir gyvybei.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti periodinį sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę (sveikatos patikrinimą nustato Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro patvirtinti specialieji teisės aktai).</p> <p>Darbo priemonės: specialiosios priemonės bei ilgieji lygiavamzdžiai ir (ar) trumpieji B, C kategorijos šaunamieji ginklai, biuro įranga – kompiuteris, telefonas, internetas, įvairios duomenų apdorojimo programos, teksto redagavimo programos, kanceliarinės priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: apsaugos darbuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės apsaugos reikalavimais, Lietuvos Respublikos asmens ir turto apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymu, saugomo objekto savininko ar valdytojo nustatytais taisyklėmis, kitais apsaugos darbuotojo ir apsaugos vadovo veiklą reglamentuojančiais dokumentais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms, pagarba įstatymui ir valstybei, objektyvumas (nešališkumas), konfidencialumas, sąžiningumas, atsakingumas, savikontrolė, greita reakcija, gebėjimas dirbti komandoje, kultūringa elgsena su apsaugos darbuotojais, bendradarbiais bei saugomo objekto darbuotojais ir klientais. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti apsaugos vadovais apsaugos tarnybose. Apsaugos vadovu gali būti asmuo, kuris:</p>
--	--

	1) yra ne jaunesnis kaip 18 metų; 2) atitinka Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytus sveikatos reikalavimus; 3) yra Lietuvos Respublikos asmens ir turto apsaugos įstatymo 21 straipsnyje nustatyta tvarka įgijęs apsaugos darbuotojo kvalifikaciją. Kiti reikalavimai asmeniui, siekiančiam tapti apsaugos vadovu nustatyti Lietuvos Respublikos asmens ir turto apsaugos įstatyme. Apsaugos vadovas privalo turėti apsaugos darbuotojo pažymėjimą.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Klientų pritraukimas, personalo valdymas, komunikacija, suinteresuotų šalių santykių valdymas ir veiklos tobulinimas (LTKS V)	Valdyti personalą ir atlikti administravimo darbus.	<p>Personalo atrankos vykdymas. Vadovavimas ir organizavimas, vykdant pavestų objektų fizinę apsaugą aptarnaujamoje teritorijoje. Išmanyti raštvedybos taisykles. Apsaugos tarnybos profilis, specializacija ir struktūros ypatumai. Apsaugos vadovo darbo teisiniai pagrindai. Darbo organizavimo pagrindai. Pavaldžių darbuotojų darbo funkcijų atlikimo ir pareigų vykdymo kontrolė.</p> <p>Informacijos apie vykdomą objektų apsaugą, procedūras, apsaugos darbuotojų ir dirbančiųjų kontrolę rinkimas ir analizė. Informavimas (apsaugos tarnybos tiesioginio vadovo ir saugomų objektų vadovų) apie pavaldinių padarytus teisės normų bei vidaus tvarkos pažeidimus. Pavaldžių darbuotojų instruktavimas. Pavaldžių darbuotojų darbo laiko apskaitos tvarkymas. Efektyvus darbo laiko valdymas. Pavaldžių darbuotojų mokymo, kvalifikacijos kėlimo, medicininio patikrinimo ir skatinimo koordinavimas. Pavaldžių darbuotojų darbo vertinimas, pasiūlymų teikimas dėl darbuotojų priėmimo, atleidimo, paskatinimo ar nubaudimo. Darbo grafikų koregavimas, apsaugos darbuotojų darbo vietų keitimas, nekeičiant darbo pobūdžio.</p>

		Apsaugos darbuotojų nušalinimas nuo darbo.
	Pritraukti klientus, vykdyti komunikaciją, valdyti suinteresuotų šalių santykius.	Naujų užsakovų ir klientų paieškos vykdymas ir organizavimas. Konstruktivus iškilusių konfliktų išsprendimas, operatyvus veikimas grėsmę keliančiose situacijose. Saugomo objekto struktūra, objekto darbo organizavimas ir valdymas. Pasiūlymų teikimas tiesioginiam vadovui ir saugomo objekto vadovybei dėl objekto turto apsaugos, apsaugos sistemų bei apsaugos darbo tobulinimo. Dalyvavimas saugomo objekto turto inventorizacijose, patikrinimuose.
Objektų ir asmenų apsaugos organizavimas (LTKS V)	Organizuoti priskirti objektų, materialinių vertybių, mechanizmų, transporto priemonių ar patikėtų pagal sutartis kitų materialinių vertybių apsaugą bei asmenų apsaugą.	Saugomo objekto apsaugos ir vaizdo sistemų valdymas ir naudojimas: vaizdo stebėjimo, elektroninės apsaugos, įeigos kontrolės, gaisrinės saugos sistemų įranga bei priemonės. Įėjimo-išėjimo ir įvažiavimo-išvažiavimo režimo užtikrinimas, vidaus darbo tvarkos taisyklių žinojimas ir jų laikymosi kontrolė. Įėjimo kontrolės saugomuose objektuose organizavimas. Renginių fizinės apsaugos aptarnaujamoje teritorijoje organizavimas. Asmenų apsaugos organizavimas. Tarnybinių šunų naudojimo uždariems objektams saugoti organizavimas. Transporto priemonėse esančių krovinių ir jų dokumentų tikrinimo organizavimas. Profesinė psichologija (konfliktų valdymas, darbas komandoje ir kt.). Automobilio vairavimas (B kategorija). Spec. priemonių ir ginklų (įskaitant, bet neapsiribojant) naudojimosi žinios (išmanymas, mokėjimas naudotis): antrankiai, dujiniai bei šaunamieji ginklai ir jų sandara,

		<p>ginklų ir šaudmenų laikymas, saugojimas, nešiojimas ir naudojimas. Savigynos veiksmų pagrindai ir apsigynimo nuo užpuolimo būdų bei priemonių žinios (išmanymas, mokėjimas naudotis). Turto apsaugą stiprinančių priemonių rengimas bei įgyvendinimas. Saugomų objektų turto bei žmonių saugumo organizavimas ekstremalių situacijų metu. Prireikus pirmosios medicinos pagalbos suteikimas nukentėjusiesiems, panaudojus šaunamąjį ginklą ar fizinę prievartą. Inkasavimo, palydos ir kitos apsaugos organizavimas.</p>
	Bendradarbiauti su policija, teismais.	<p>Pranešimų teikimas policijai nedelsiant. Sulaikytojo įtariamojo teisės pažeidėjo perdavimo organizavimas policijai įvykio vietoje, policijai atvykus, arba sulaikyto įtariamo teisės pažeidėjo pristatymo į artimiausią policijos komisariatą greituoju reagavimo ekipažu organizavimas, jeigu sulaikytas įtariamasis teisės pažeidėjas neperduodamas policijai įvykio vietoje. Dalyvavimas nusikaltimų tyrimo procesuose bei teismuose, jei dėl teisės normų pažeidimo (vagystės, objekto turto sugadinimo ir t. t.) yra atliekamas ikiteisminis tyrimas.</p>
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Apsaugos vadovo, vykdančio viešojo administravimo bei nusikalstamumo prevencijos funkcijas, veikla (LTKS VI)	Vykdėti valstybės perduotas nusikaltimų prevencijos funkcijas.	Masinio renginio režimo užtikrinimo plano rengimas ir derinimas su policijos įstaiga. Žmogaus teisių ir laisvių, visuomenės saugumo ir viešosios tvarkos užtikrinimas. Nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų prevencija ir užkardymas. Kalendoriniais metais vykdytos

		asmens ir turto apsaugos ataskaitos rengimas ir teikimas policijos įstaigai.
	Vykdyti viešojo administravimo, tyrimo ir susijusias funkcijas.	Nusikalstamų veikų ir administracinių nusižengimų nustatymas, administravimas (administracinio teisės pažeidimo protokolo surašymas) ir tyrimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų kompetencijų (raštingumo kompetencija; daugiakalbystės kompetencija; matematinė kompetencija ir gamtos mokslų, technologijų ir inžinerijos kompetencija; asmeninė, socialinė ir mokymosi mokyti kompetencija; pilietiškumo kompetencija; skaitmeninė kompetencija), apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi: 1) atitikti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytus sveikatos reikalavimus; 2) būti pilnametis; 3) turėti ne žemesnį kaip vidurinį ar jam prilyginamą išsilavinimą.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami mokantis pagal Apsaugos darbuotojų mokymo programą, formaliojo profesinio mokymo programą, studijuojant pirmos pakopos (bakaluro) studijose, neformalioju ar savišvietos būdu arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal Apsaugos darbuotojų mokymo programą / formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 12-15 mokymosi kreditų. Pirmos pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal Apsaugos darbuotojų mokymo programą, vertinimas vykdomas egzamino metu (vertinamos teorinės žinios ir praktiniai gebėjimai).	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

4. Kvalifikacijos pavadinimas: patalpų administratorius, LTKS V

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: patalpų administravimas. Veiklos uždavinys: užtikrinti efektyvų patalpų eksploatavimą.
--	---

	<p>Darbo sąlygos: dirbama patalpose, atviroje aplinkoje; būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, mobilus ryšio telefonas.</p> <p>Papildoma informacija: kombinuotų patalpų funkcionavimo paslaugų teikėjas savo veikloje vadovaujasi darbų saugą ir sveikatą nustatančiais reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: kruopštumas, atsakingumas, gebėjimas dirbti komandoje. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti pastatų prižiūrėtojais, pastatų administratoriais.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Patalpų administravimo paslaugų teikimo organizavimas (LTKS V)	Parinkti patalpų administravimo paslaugas teikiančią personalą.	Valymo, tvarkymo, patalpų priežiūros ir saugos darbuotojų samda ir jų mokymas. Sutarčių su patalpų administravimo paslaugas teikiančiais rangovais sudarymas ir šių sutarčių administravimas.
	Valdyti patalpų administravimo paslaugoms teikti reikalingas priemones.	Patalpų administravimo paslaugoms teikti reikalingų priemonių (įrenginių, inventoriaus) įsigijimas, apskaita, saugojimas, nusidėvėjimo būklės vertinimas.
	Atlikti patalpų administravimo paslaugų teikimo priežiūrą.	Valymo, tvarkymo, patalpų priežiūros ir saugos darbuotojų atliekamo darbo priežiūra ir darbo rezultatų vertinimas. Patalpų administravimo paslaugas teikiančių rangovų darbo priežiūra. Paslaugoms teikti reikalingų priemonių naudojimo kontrolė.
	Tvarkyti patalpų administravimui reikalingą dokumentaciją.	Patalpų administravimo paslaugų teikimo reikalavimų ir šių paslaugų teikimo grafiko (plano) parengimas. Teisės aktais nustatytos patalpų eksploatavimui reikalingos dokumentacijos (darbų saugos dokumentų, evakuacijos plano ir kt.) parengimas. Ataskaitų apie suteiktas paslaugas ar atliktus darbus parengimas ir pateikimas patalpų savininkui.

Patalpų administravimo paslaugų teikimas (LTKS IV)	Administruoti atsiskaitymus už komunalines paslaugas.	Skaitiklių parodymų fiksavimas. Mokesčių už komunalines paslaugas apskaičiavimas. Sutarčių su komunalinių paslaugų tiekėjais (elektros, šilumos, vandens ir kt.) administravimas.
	Valyti ir tvarkyti patalpas.	Patalpų grindų šlavimas, siurbimas dulkių siurbliu, valymas drėgnuoju būdu ir blizginimas. Baldų bei kitų patalpose esančių paviršių (sienų, langų, palangių, turėklų, veidrodžių, šviestuvų, biuro ar buitinės technikos) valymas sausuoju ar drėgnuoju būdais. Rankšluosčių keitimas, muilo ir kitų higienos reikmenų pristatymas. Šiukšlių surinkimas, šiukšlių dėžių ištuštinimas ir šiukšlių išnešimas į šiukšlių surinkimo vietas.
	Atlikti patalpų techninę priežiūrą.	Patalpų inžinerinių konstrukcijų ir inžinerinės įrangos inventorizacija, jų būklės stebėjimas patalpų eksploatavimo metu ir patalpų būklės atitikties nustatytiems reikalavimams vertinimas. Defektinių aktų su defektų/gedimų šalinimo rekomendacijomis parengimas ir pateikimas patalpų savininkui ar kompetentingoms institucijoms. Pranešimas patalpų savininkams apie kapitalinio ar einamojo remonto poreikį. Paprastų patalpų remonto darbų atlikimas.
	Saugoti patalpas.	Patalpų stebėjimas naudojant technines priemones (stebėjimo kameras, judesio ir priešgaisrinę signalizaciją). Patalpų apėjimas, siekiant užtikrinti jų saugumą. Asmenų, kuriems gali būti reikalinga apsauga, lydėjimas patalpose. Saugos tarnybų, kompetentingų institucijų, patalpų savininkų informavimas apie incidentus ir kitoks reikalingas reagavimas į juos. Incidentų pasekmių likvidavimo

		organizavimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs patalpų administratoriaus kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų kompetencijų (raštingumo kompetencija; asmeninė, socialinė ir mokymosi mokytis kompetencija; skaitmeninė kompetencija; pilietiškumo kompetencija; verslumo kompetencija), apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdymas(-is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(-si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą arba profesinę patirtį.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties įvertinus asmens įgytas kompetencijas.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – ne mažesnė kaip 30 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

5. Kvalifikacijos pavadinimas: rinkos tyrėjas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: rinkos ir rinkodaros tyrimai.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) rinkti rinkos ir rinkodaros duomenis; 2) apdoroti rinkos ir rinkodaros duomenis ir atlikti duomenų analizę; 3) interpretuoti rinkos ir rinkodaros tyrimų rezultatus, rengti ir pristatyti ataskaitas.</p> <p>Darbo sąlygos: individualus ir komandinis darbo pobūdis, darbas uždaroje aplinkoje.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: biuro įranga – kompiuteris, telefonas, internetas, įvairios duomenų apdorojimo programos, teksto redagavimo programos, kanceliarinės priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: rinkos tyrėjas savo veikloje</p>
--	---

	<p>vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės apsaugos reikalavimais, tarptautiniais standartais, reglamentais ir metodikomis (ICC/ESOMAR (Europos Viešosios Nuomonės ir Rinkos Tyrimų Asociacijos) kodeksas; „ISO 20252. Rinkos, nuomonių ir socialiniai tyrimai. Aiškinamasis žodynas ir paslaugų reikalavimai“; Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) reikalavimai ir kt.), kitais rinkos tyrėjo veiklą reglamentuojančiais dokumentais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: konceptualus, kritinis ir sisteminis mąstymas, pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms, pagarba įstatymui ir valstybei, objektyvumas (nešališkumas), sąžiningumas, atsakingumas, konfidencialumas, dėmesingumas faktams ir prasmėms, priežastingumo ir dėsmių paieška, reiškinio (fenomeno) suskaidymas į atskirus elementus, hipotezių formulavimas ir jų testavimas, idėjų plėtojimas apibendrinant esamus duomenis, kruopštumas, darbštumas, kūrybingumas, nuolatinis tobulėjimas, gebėjimas dirbti komandoje. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti rinkos, nuomonių, socialinių, ekonominių, statistinių tyrimų bendrovėse, kitose įmonėse bei įvairaus pobūdžio organizacijose. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti: analitikais, tyrėjais, apžvalgininkais, ekspertais, projektų administratoriais, koordinatoriais ir vadovais, konsultantais, marketingo specialistais, reklamos specialistais, tiekimo specialistais, kainodaros specialistais, vadybininkais, e-komercijos sprendimų specialistais, pardavimų vadybininkais, produktų plėtros vadovais, eksporto rinkų specialistais ir pan.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Rinkos ir rinkodaros duomenų rinkimas (LTKS VI)</p>	<p>Paruošti rinkos ir rinkodaros duomenų rinkimo įrankius.</p>	<p>Rinkos ir rinkodaros tyrimų proceso sandara. Kokybiniai ir kokybiniai tyrimų metodai. Pirminiai ir antriniai duomenys rinkodaros tyrimuose. Duomenų rinkimo metodai kiekybiniuose ir kokybiniuose tyrimuose: apklausa, interviu, fokusuotos grupės, stebėjimas. Anketos sudarymo ypatumai. Matavimo skalių panaudojimas sudarant anketų klausimus. Skaitmeninių technologijų panaudojimas rinkodaros tyrimų duomenų rinkimui.</p>
	<p>Nustatyti rinkos ir rinkodaros tyrimo imtį.</p>	<p>Tyrimo Imties nustatymo metodai kokybiniuose ir kiekybiniuose rinkodaros tyrimuose. Imties dydžio nustatymas.</p>

	Rinkti rinkos ir rinkodaros tyrimo duomenis.	Interviu atlikimo, fokusuotų grupių diskusijų moderavimo, komunikavimo su respondentais vykdant anketines apklausas, elektroninio, laboratorinio, „slapto pirkėjo“ stebėjimo įgūdžiai. Duomenų rinkimo rinkodaros tyrimuose etikos problemos.
	Paruošti surinktus rinkos ir rinkodaros tyrimo duomenis analizei.	Kokybinių tyrimų duomenų transkribavimo įgūdžiai. Kiekybinių duomenų perkėlimo į duomenų bazes įgūdžiai.
Rinkos ir rinkodaros duomenų apdorojimas ir analizė (LTKS VI)	Apdoroti kiekybinius ir kokybinius duomenis.	Kiekybinių ir kokybinių duomenų transformavimas ir kodavimas. statistinės ir kokybinių duomenų analizės programinės įrangos naudojimas.
	Analizuoti kiekybinius ir kokybinius duomenis.	Kiekybinių duomenų analizės metodai ir jų panaudojimas rinkos ir rinkodaros tyrimuose (statistinių hipotezių tikrinimo procedūros, kryžminės lentelės, vienos imties, dviejų nepriklausomų ir susijusių imčių parametriniai ir nparametriniai testai, dispersinė ir kovariacijos analizė, koreliacinė ir regresinė analizė, faktorinė analizė, klasterinė analizė, diskriminantinė analizė, daugiaparametrinis matavimas, kompleksinė analizė, struktūrinių lygčių modeliavimas ir kt.). Kokybinių duomenų interpretacija. Kiekybinių ir kokybinių duomenų analizės programinės įrangos naudojimas.
Rinkos ir rinkodaros tyrimo rezultatų interpretavimas, ataskaitų parengimas ir pristatymas (LTKS VI)	Parengti rinkos ir rinkodaros tyrimo ataskaitą.	Tyrimo rezultatų vizualizavimas. Tyrimo ataskaitos struktūravimas ir metodinių reikalavimų ataskaitos rengimui laikymasis. Tyrimo rezultatų interpretavimas ir tyrimo išvadų parengimas. Vertę turinčių rinkodaros vadybos pasiūlymų formulavimas.
	Pristatyti rinkos ir rinkodaros tyrimo ataskaitą.	Komunikavimas su suinteresuotomis grupėmis. Viešųjų ryšių priemonių naudojimas ir viešųjų ryšių

		įgūdžiai. Prezentacijos parengimo ir prezentavimo įgūdžiai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų kompetencijų (raštingumo kompetencija; daugiakalbystės kompetencija; skaitmeninė kompetencija; asmeninė, socialinė ir mokymosi mokytis kompetencija; pilietiškumo kompetencija; matematiniai gebėjimai ir pagrindiniai technologijų gebėjimai), apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdytas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant sociologijos ir (arba) psichologijos, ir (arba) ekonomikos, ir (arba) vadybos, ir (arba) verslo, ir (arba) statistikos, ir (arba) matematikos studijų kryptių pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

6. Kvalifikacijos pavadinimas: saugos sistemų specialistas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: fizinės ir informacijos (kibernetinės) saugos technologinių sistemų, saugančių nuo gamtinių ir žmogiškųjų pavojų (fizinių išilaužimų, gaisrų, sprogimų, pastatų ir statinių griūčių, nuodingųjų medžiagų nuotėkio, kibernetinių atakų ir kt.), projektavimas, įrengimas / diegimas, naudojimas ir priežiūra (sistemų diegimo metu ir naudojant sistemas).</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) komunikuoti komandoje ir su potencialiu užsakovu, siekiant parduoti saugos srities paslaugą / sistemą / sprendimą, įvertinti pavojų bei projektines grėsmes; 2) parinkti technologinius sprendimus bei rizikų valdymo modelius ir priemones; 3) projektuoti fizinės, projektinių rizikų valdymo, informacijos ir kibernetinės saugos technologines sistemas; 4) užtikrinti rizikos valdymo procesų kontrolę, sistemų valdymą ir priežiūrą (sistemų diegimo metu ir naudojant sistemas).</p>
--	--

	<p>Darbo sąlygos: individualus ir komandinis darbo pobūdis, dirbant valstybės tarnybos, darbdavio ir (arba) kliento erdvėje – (kritinės infrastruktūros, biurų, prekybos, gamybos, statybos, logistikos paskirties, viešojo naudojimo bei administravimo ir kiti objektai, viešosios erdvės, virtuali darbo vieta ir kt.).</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę (sveikatos pasą, forma Nr. 048/a) arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą (forma Nr. 047/a).</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, internetas, specializuotos programos (skirtos sistemų projektavimui, modeliavimui, valdymui, priežiūrai ir kt.), specializuota įranga aplinkos sąlygų matavimui bei stebėjimui, pavojų vertinimui ir sistemų būklės diagnozavimui, teksto redagavimo programos, kanceliarinės priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: saugos sistemų specialistas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, gaisrinės, civilinės ir aplinkos saugos reikalavimais, technologinių procesų saugos reikalavimais, tarptautiniais standartais, reglamentais ir metodikomis („ISO 18788. Privačių saugumo operacijų valdymo sistemos. Reikalavimai ir taikymo gairės“; „ISO 31000. Rizikos valdymas. Gairės“; ISO 27000 serijos standartai, susiję su informacijos saugumo valdymo sistemomis, ir kiti standartai; Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) grėsmių nustatymo metodika „Design BasisThreat“ (DBT); Europos Komisijos rekomendacinių energetikos infrastruktūros objektų saugumo valdymo planų ir projektinių grėsmių nustatymo ir rizikų valdymo metodika; Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) reikalavimai ir kt.), kitais saugos sistemų specialisto veiklą reglamentuojančiais dokumentais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: kritinis ir sisteminis mąstymas bei situacijų valdymas, pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms, pagarba įstatymui ir valstybei, objektyvumas (nešališkumas), sąžiningumas, atsakingumas, konfidencialumas, savikontrolė, kruopštumas, darbštumas, kūrybingumas, nuolatinis tobulėjimas, gebėjimas dirbti komandoje. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti nacionalinio saugumo strateginės reikšmės (oro uostų, jūrų uostų, elektrinių ir kt.), valstybės, saugos industrijos ir kitose įmonėse bei įvairaus pobūdžio organizacijose. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti: saugos analitikais; projektuoti, diegti, administruoti saugos sistemas ir rūpintis jų plėtra, naudojimu ir priežiūra; dirbti saugos auditoriais, konsultantais, incidentų ir įvykių tyrėjais; dirbti saugos produktų, rizikos valdymo, duomenų apsaugos bei kibernetinio saugumo ekspertais.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Komunikavimas komandoje</p>	<p>Iškomunikuoti paslaugas</p>	<p>Komunikacijos ir</p>

<p>ir su potencialiu užsakovu, siekiant pasiūlyti bei parduoti saugos srities paslaugą / sistemą / sprendimą, pavojų bei projektinių grėsmių įvertinimas (LTKS VI)</p>	<p>ir sprendimų vertę, pagrįstumą ir susijusią informaciją bei prisidėti paruošiant komercinį pasiūlymą.</p>	<p>bendradarbiavimo su organizacijos klientais, kitomis išorės suinteresuotomis šalimis (partneriai, tiekėjai bei pan.) ir organizacijos viduje kūrimas ir plėtojimas. Atstovaujamos organizacijos, savęs ir saugos srities paslaugų / sistemų / sprendimų naudos bei vertės pristatymas (aiškiai, detaliai ir profesionaliai), argumentavimas ir įtikinimas. Konsultavimas saugos technologijų diegimo klausimais. Kalbos kultūra (profesijos kalba, terminija ir kt.). Marketingas (rinkos analizė (tiekėjų, konkurentų, klientų), kainodara, sąmatų rengimas, pardavimų skatinimas ir kt.).</p>
	<p>Įvertinti išorinių ir vidinių veiksmų keliamą pavojų objektams ir subjektams, kuriems gali būti tikslinga taikyti saugos srities paslaugas / sistemas / sprendimus.</p>	<p>1) Rizikų vertinimas, analizė ir jų valdymas (įskaitant projektinių grėsmių ir nuostolių riziką). Taikomųjų tyrimų vykdymas. Savarankiškai grėsmių ir pavojų (stichinių, technogeninių, kriminalinių) identifikavimas. Incidentų tyrimas. Tarptautiniai standartai: „ISO 18788. Privačių saugumo operacijų valdymo sistemos. Reikalavimai ir taikymo gairės“; „ISO 31000. Rizikos valdymas. Gairės“; ISO 27000 serijos standartai, susiję su informacijos saugumo valdymo sistemomis, ir kiti standartai. Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) grėsmių nustatymo metodika „Design BasisThreat“ (DBT). Europos Komisijos rekomendacinių energetikos infrastruktūros objektų saugumo valdymo planų ir projektinių grėsmių nustatymo ir rizikų valdymo metodika. Informacinių technologijų saugos užtikrinimo aspektai ir sąvokos. Informacijos saugos užtikrinimo metodai ir principai, informacinės saugos užtikrinimo technologijos. Kriptografijos ir jos taikymo</p>

	<p>saugiam informacijos perdavimui pagrindai, baziniai informacinių technologijų saugos užtikrinimo aspektai.</p> <p>2) Ekstremalių įvykių valdymas ir incidentų tyrimas: pagrindiniai ekstremaliųjų situacijų valdymo modeliai, jų vertinimas ir taikymas praktinėse situacijose. Skirtingų ekstremaliųjų situacijų valdymo pavyzdžiai bei susikūrusių sistemų vertinimas. Ekstremaliųjų situacijų valdymo procesai bei modeliai, kurie taikomi užtikrinti šalies civilinės saugos sistemos organizavimo ir veikimo teisinius bei organizavimo pagrindus. Organizacijų parengtų ekstremaliųjų situacijų valdymo planų nagrinėjimas, ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimas. Prevencinių priemonių parinkimas ir taikymas.</p>
<p>Dalyvauti rengiant / įgyvendinant / vertinant / tobulinant saugos strategiją.</p>	<p>Saugos strategijos apibrėžtis (organizacijos ar proceso veiklų būtinumas bei jų poveikis siekiamiems tikslams); veiklų veiksmų analizė, nukreipta į rizikų identifikavimą, pašalinimą ir valdymą. Saugos strategijos kūrimas, apimant pirminį vertinimą, planavimą, įgyvendinimą ir nuolatinę stebėseną. Planavimas / įgyvendinimas / vertinimas / tobulinimas veiksmų, kuriais kovojama su įsivaizduojamomis grėsmėmis ir pažeidžiamumu integruotai taikant technologines ir organizacines priemones.</p>
<p>Dalyvauti rengiant / įgyvendinant / vertinant / tobulinant saugos sistemų funkcijas.</p>	<p>Objekto dabartinės būsenos įvertinimas. Objekto pageidaujamos būsenos nustatymas. Objekto pažeidžiamumo analizės su rizikos vertinimu atlikimas. Objekto rizikos valdymo resursų nustatymas. Objekto veiklų</p>

		<p>priimtinių apribojimų nustatymas. Įvedamos kontrolės tikslų nustatymas, kontrolės technologinių ir procedūrinių priemonių pasirinkimo įvertinimas. Projektuojamos saugos sistemos elementų galimybių nustatymas. Veiklų ir procesų elementų diegimo stebėjimas ir metrika. Saugos sistemos plėtojimo galimybių vertinimas.</p>
	<p>Dalyvauti planuojant / vertinant / tobulinant statinių architektūrą, konstrukcijas, infrastruktūros saugą ir prevenciją, tam kad būtų užtikrintas tinkamas saugos strategijos, saugos sistemų funkcijų parinkimas / įgyvendinimas / tobulinimas.</p>	<p>1) Statinių architektūra ir konstrukcijos: pastatų architektūrinė-planinė sandara, klasifikacija, dalys, elementai. Pastatų konstrukcinės sistemos. Pagrindai ir pamatai, sienos, perdangos, stogai, grindys, laiptai. Saugos aspektai naudojant architektūrines ir konstrukcines priemones.</p> <p>2) Infrastruktūros sauga ir prevencija, teritorijos, sanitarinės ir kitos apsaugos zonos. Pagrindiniai inžinerinės infrastruktūros valdymo, planavimo ir įrengimo principai.</p> <p>3) Statybinės konstrukcijos ekstremalių poveikių metu: plieno, medžio, gelžbetonio ir mūro konstrukcinių sistemų ir jų elementų elgsena ekstremalių poveikių metu. Konstrukcijų projektavimo pagrindai. Ekstremalių poveikių pažeistų konstrukcinių elementų būklės įvertinimas ir liekamosios laikomosios galios nustatymas.</p>
<p>Technologinių sprendimų bei rizikų valdymo modelių ir priemonių parinkimas (LTKS VI)</p>	<p>Suplanuoti saugos sistemų integracinius sprendimus.</p>	<p>Saugos sistemų klasifikacija ir pagrindiniai elementai. Integruotų saugos sistemų planavimo, projektavimo, vertinimo, diegimo principai. Integruotų saugos sistemų funkcionavimo dėsningumai, sistemų skaidymo į posistemas ir elementus principai bei jų integravimas. Sistemos posistemų ir elementų</p>

		konvergencijos principai. Įmonės saugos sistemos integravimas į kitas saugos sistemas.
	Parinkti elektronines saugos sistemas.	Įsibrovimo aptikimo sistemos, elektroniniai jutikliai ir magnetiniai jungikliai naudojami apsaugos sistemose, įeigos kontrolės sistemos, gaisro aptikimo ir signalizavimo sistemos, klaidingo signalo prevencijos būdai, žemos įtampos kabelių jungimas, apsauga nuo sabotažo.
	Parinkti saugos mechatronines sistemas / mechatronikos įtaisus.	Saugos mechatroninės sistemos samprata ir pagrindiniai mechatronikos įtaisai: transformatoriai, jų veikimo principas, ekvivalentinės schemas, vektorių diagramos, charakteristikos; nuolatinės srovės elektros mašinų sandara ir jų veikimo principas bei valdymo būdai; kintamosios srovės asinchroniniai varikliai ir jų valdymo būdai bei charakteristikos; mažos galios sinchroniniai varikliai, jų charakteristikos, valdymo būdai; žingsniniai varikliai ir jų valdymas; mechatroninių sistemų jutikliai: tachogeneratoriai, selsinai, resolveriai, sukimosi greičio ir padėties enkoderiai.
	Parinkti saugos automatinio valdymo įrenginius ir sistemas.	Automatinio valdymo principai. Tiesinės, netiesinės, impulsinės, adaptyviosios automatinio valdymo sistemos. Elektroninės, elektromechaninės, hidromechaninės ir pneumomechaninės valdymo sistemos: teoriniai pagrindai, konstrukcijos, veikimas ir panaudojimo sritys.
Fizinės, projektinių rizikų valdymo, informacijos ir kibernetinės saugos technologinių sistemų projektavimas (LTKS VI)	Suprojektuoti saugos sistemos brėžinį / modelį.	1) Bendroji inžinerinė grafika: automatizuoto projektavimo sistemų taikymo inžinerinėje grafikoje pagrindai. Programinės įrangos apžvalga, galimybės. Brėžinių ruošimo technologija –

	<p>statybinių, mašinų gamybos ir kt., brėžinių ruošimo ypatumai. Brėžinių standartai. Objektų projekcijos vienoje plokštumoje, 2D geometrinių objektų modeliavimas. Erdvinių objektų vaizdavimo plokštumoje pagrindiniai metodai. Tūrinio modeliavimo pagrindai. Trimačių objektų atvaizdavimas, projekcijų išdėstymo būdai. Paviršiai, paviršių modeliavimo ypatumai. Projekcinė braižyba. Vaizdai, jų išdėstymas brėžiniuose.</p> <p>2) Taikomoji inžinerinė grafika: statybinė braižyba. Pjūvių braižymas. Pastato fasadai, jų braižymas. Pastato planai. Statybinių konstrukcijų brėžiniai. Gelžbetoninių konstrukcijų brėžiniai. Išardomi ir neišardomi sujungimai. Metalinės konstrukcijos. Statybos projektavimo grafiniai darbai ir šiuolaikinės projektavimo technologijos. Kompiuterinio projektavimo sistemų apžvalga ir taikymo ypatumai.</p> <p>3) Specifiniai fizikos ir matematikos metodai.</p>
<p>Analizuoti ir spręsti elektrotechninius klausimus, reikalingus saugos sistemų inžinerijoje.</p>	<p>Inžinerija ir jos raida, kūrybiniai procesai, besireiškiantys inžinerijoje. Inžinerijos šakos, inžineriniai objektai, kūrybiškumo apraiškos bei procesai, besireiškiantys juose. Technologinių įrenginių elektros pavaros ir jų valdymas. Apsauga nuo elektros. Elektros grandinių teorijos pagrindiniai dėsniai, jų elementai, schemas. Gebėjimas taikyti projektuojant ir žinojimas kaip veikia: nuolatinės srovės grandinės; kintamosios srovės grandinės; vienfazės ir trifazės srovės grandinės; transformatoriai; elektros mašinos; elektronikos įtaisai; lygintuvai, stiprintuvai, operaciniai stiprintuvai; loginiai</p>

		elementai, trigeriai, skaitikliai.
	Suprojektuoti saugos sistemą, tinkamai atsparią sprogstamųjų ir degių medžiagų specifikai.	Medžiagų klasifikacija: labai degios, degios ir nedegios medžiagos. Degimo proceso pagrindai gaisro požiriu. Medžiagų savaiminis užsidegimas. Skysčių degimas. Kietųjų medžiagų degimas. Degimo nutraukimas. Įstatymai reglamentuojantys civilinių pirotechnikos priemonių panaudojimo tvarką. Darbuotojų sauga ir sveikata dirbant su civilinėmis pirotechnikos priemonėmis ir degiosiomis medžiagomis.
	Parinkti sprendimus krovinių gabenimo ir eismo saugos užtikrinimui.	Transporto priemonės veikiančios jėgos, aktyviosios ir pasyvosios saugos sistemos. Keleivių vežimo saugumo užtikrinimas, atskirų keleivių grupių (neįgaliųjų, vaikų) vežimo ypatybės. Nestandartinių krovinių gabenimo saugumas. Specialiosios paskirties transporto priemonių saugumas. Kelių infrastruktūros ypatybės ir reikšmė eismo saugumui.
Rizikos valdymo procesų kontrolės, sistemų valdymo ir priežiūros (sistemų diegimo metu ir naudojant sistemas) užtikrinimas (LTKS VI)	Valdyti saugos sistemų diegimą, priežiūrą ir plėtrą.	Pagrindinės vadybos sąvokos, jų interpretacijos, vadybos raida, valdymo objektas ir subjektas, organizacijos elementai ir aplinka, organizacijų steigimas, valdymo sprendimų ciklas, jo fazės, ekonominiai, psichologiniai, administraciniai vadybos metodai. Valdymo funkcijų taikymas vykdant saugos sistemų diegimą, priežiūrą ir plėtrą: planavimas, organizavimas, vadovavimas, kontrolė, reguliavimas, valdymo struktūrų projektavimas ir adaptavimas, horizontalus ir vertikalus bendravimas, darbuotojų darbo vertinimas, darbo apmokėjimas ir motyvacija.
	Valdyti su saugos sistemomis susijusius teisinius aspektus.	Saugos sistemų atitikties teisės aktų reikalavimams užtikrinimas: teisės teoriniai pagrindai, teisės šaltiniai, teisiniai santykiai, teisinė

		atsakomybė, teisėtumas ir teisėtvara, teisėkūra, teisės įgyvendinimas ir taikymas, teisingumas ir jo vykdymas, teisėtas elgesys, teisės aktų galiojimas, teisės spragos ir jų šalinimo būdai.
	Aptarnauti ir modernizuoti saugos sistemas.	<p>1) Technologinių procesų sauga: technologinių procesų organizavimas, technologinės įrangos veikimo ir tinkamos technologinės schemos parinkimo principai. Teisės aktai, reglamentuojantys technologinių procesų saugą. Darbuotojų ir įrangos sauga, apsauga nuo gaisro ir sprogimo. Technologinės įrangos avarijų galimybės ir priežastys, įrangos paruošimas remontui ir galimos profilaktikos priemonės, užtikrinant normalią technologinių procesų eigą. Saugios gamybos techninės ir technologinės priemonės. Rizikos vertinimas, atsižvelgiant į gamybos įrangoje ir patalpose naudojamas medžiagas, galinčias įtakoti darbuotojų saugumą ir avarijų galimybę.</p> <p>2) Procesų saugos valdymas ir organizavimas: procesų saugos informacija, procedūros, procesų saugos valdymas ir pakeitimai, procedūrų laikymasis, veiklos analizė, procesų saugos dalyviai, procesų saugos rizikos analizė, avarinis planavimas ir reagavimas. Procesų saugos valdymo ir organizavimo pagrindai, principai ir procesų saugos reglamentavimas. Racionalių variantų sprendimo principai, analizės būdai, galimų problemų sprendimo algoritmai, kiti sprendimo būdai. Kitų racionalių sprendinių paieškos algoritmai bei gautų sprendimo rezultatų analizės principai.</p>
<i>Profesinei veiklai reikalingi</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir	

<i>bendrieji gebėjimai</i>	bendrujų kompetencijų (raštingumo kompetencija; daugiakalbystės kompetencija; matematinė kompetencija ir gamtos mokslų, technologijų ir inžinerijos kompetencija; asmeninė, socialinė ir mokymosi mokyti kompetencija; pilietiškumo kompetencija; skaitmeninė kompetencija), apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrujų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant saugos inžinerijos studijų kryptį pirmosios pakopos studijose (pageidautina mokantis pagal saugos sistemų inžinerijos programą), mokantis neformaliojo arba savišvietos būdais, arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmos pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

7. Kvalifikacijos pavadinimas: vadybos konsultantas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: vadybos konsultavimas – tai organizacijoms vertę kuriančioji veikla (analizė, išvados, rekomendacijos), kuria siekiama pagerinti organizacijų veiklos veiksmingumą ir efektyvumą. Tai paslauga, kuri teikiama verslo ar viešajai organizacijai, kurią teikia nepriklausomas ir kvalifikuotas asmuo, kuris identifikuoja ir tyrinėja organizacijos problemas, susijusias su bendraisiais reikalavimais (politikomis), organizacine struktūra, tvarkomis, taisyklėmis, reikalavimais, procesais ir veikimo metodais bei rekomenduoja tinkamas (efektyvias ir veiksmingas) priemones ir veiksmus šių rekomendacijų įgyvendinimui.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) pritraukti (įgyti) vadybos konsultavimo klientą; 2) teikti konsultavimo paslaugą; 3) užbaigti konsultavimo paslaugos teikimą ir teikti po konsultacines paslaugas.</p> <p>Darbo sąlygos: biuro aplinka, dirbant kliento erdvėje –</p>
--	---

	<p>dažniausiai kliento biuro aplinka, virtuali darbo vieta.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, internetas ir kitos biuro priemonės.</p> <p>Papildoma informacija: vadybos konsultantas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės apsaugos reikalavimais, vadybos konsultavimo veiklą reglamentuojančiais dokumentais, tvarkomis, taisyklėmis ir standartais, tokiais kaip vadybos Konsultanto etikos kodeksas, vadybos konsultavimo gairių standartu – ISO 20700:2017 „Guidelines for management consultancy services“, Tarptautinės vadybos konsultavimo institutų tarybos (angl. The International Council of Management Consulting Institutes – ICMC) parengtomis nuostatomis ir rekomendacijomis.</p> <p>Vadybos konsultantui svarbios šios asmeninės savybės: gebėjimas valdyti save, orientacija į rezultatus, atkaklumas, lankstumas ir įtikinamumas; gebėjimas valdyti kitus, orientacija į klientą, siekiant išlaikyti ir plėsti partnerystės ryšius; lyderystė (vedlystė) pokyčių inicijavimo ir pokyčių vykdymo srityje; stipri antreprenerystė (stipri verslininkystės dvasia); atsparumas trikdžiams, kito įtakai, gebėjimas greitai atsistatyti; pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms, pagarba įstatymui ir valstybei, objektyvumas (nešališkumas), atsakingumas, racionalus ir sisteminis mąstymas, analitinis mąstymas, savikontrolė, kruopštumas, darbštumas, gebėjimas dirbti komandoje. Įgiję šią vadybos konsultanto kvalifikaciją, asmenys galės dirbti vadybos konsultavimo bendrovėse bei verslo bendrovėse kaip vidiniai verslo bendrovių konsultantai.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Vadybos konsultavimo paslaugos teikimas (LTKS VI)</p>	<p>Įsitraukti į sąveiką / galimus konsultavimo veiklos santykius su klientais.</p> <p>Nustatyti kliento poreikius ir reikalavimus, keliamus vadybos konsultacinėms paslaugoms.</p> <p>Valdyti ryšį su klientu, vadovauti paskirtiems</p>	<p>Tyrimų, susietų su kliento veikla / verslu ir kliento veiklos sektoriumi, vykdymas. Pradinių pasiūlymų, susijusių su galima konsultavimo paslauga ir potencialia kuriama nauda parengimas.</p> <p>Kliento organizacijos ilgalaikių ir trumpalaikių veiklos planų ir su jais susijusių probleminių klausimų tyrimas ir supratimas. Kliento poreikio supratimas. Indėlio į pasiūlymo klientui parengimą įnešimas.</p> <p>Sutartinių konsultavimo veiklos išipareigojimų supratimas ir</p>

	kliento darbuotojams konsultavimo paslaugos teikimo laikotarpiu.	vykdymas.
Tvarių santykių su klientu kūrimas ir išlaikymas (LTKS VI)	Daryti įtaką kliento atstovams / darbuotojams konsultavimo paslaugos teikimo laikotarpiu.	Įtikinamų argumentų, panaudojant faktus, sukauptus duomenis ar atliktą analizę, pateikimas.
	Efektyviai komunikuoti konsultavimo paslaugos teikimo metu ir pateikti konsultavimo paslaugos metu parengtą informaciją (efektyviai prezentuoti).	Gerų klausymosi ir klausinėjimo būdų demonstravimas, siekiant suprasti klausimus ir problemas. Veiksmingas idėjų pristatymas, tiek vienam asmeniui, tiek ir mažoms grupėms, prisiderinant prie auditorijos stiliaus. Geros verslo (arba kliento sektoriaus veiklos) kalbos gebėjimų demonstravimas.
	Facilituoti – kurti sąlygas, palengvinančias kliento atstovų ir konsultantų komandos supratimą ir reikiamų sprendimų priėmimą.	Veiksmingo ir konstruktyvaus indėlio į grupines diskusijas sukūrimas.
	Vadovauti konsultavimo projekto komandos nariams ir ugdyti komandos narius.	Bendradarbiavimas su konsultavimo projekto komandos nariais, vystant abipusiai naudingus santykius. Pozityvių projekto komandos elgsenų palaikymas ir skatinimas.
	Kurti bendradarbiavimo (partnerystės) tinklus ir juose veikti.	Bendradarbiavimo tinklų (apimančių konsultavimo įmonę, kurioje asmuo dirba, o taip pat klientus ir išorinius profesinius tinklus), kurie remia įsitraukimą į klientui teikiamą konsultavimo paslaugą ir kuria klientui vertę, vystymas.
Savo vadybos konsultavimo patirties ir žinių taikymas (LTKS VI)	Naudoti vadybos ir konsultavimo metodus ir metodologijas.	Supratimo apie visą eilę pagrindinių vadybinių problemų diagnozavimo metodų išvystymas. Savo ir kliento hipotezių bei sprendinių testavimas (tikrinimas), paremtas aiškiais duomenimis.
	Taikyti vadybos srities ir kitų susijusių sričių žinias.	Visos eilės žinių šaltinių identifikavimas ir jų naudojimas. Duomenų, kurie reikalingi pasiūlytiems sprendiniams,

		analizė ir veiksmingas jų pateikimas. Mokėjimas naudotis visa eile žinių šaltinių, kurie susiję su konkrečiu kliento poreikiais.
Tvarių vadybos konsultavimo veiklos rezultatų siekimas (LTKS VI)	Planuoti konsultavimo paslaugą (projektą) ar jos dalį ir ją vykdyti.	Savo konsultavimo veiklos, kurioms vadovauja labiau patyrę kolegos, valdymas. Savo konsultavimo laiko planavimas ir valdymas, užtikrinant, kad vykdomos konsultavimo veiklos siekiniai / rezultatai yra detalizuoti iki reikiamo lygmens, atlikti laiku ir laikantis paskirto biudžeto. Vykdoma konsultavimo veikla vienoje ar keliuose konsultavimo projekto įgyvendinimo fazėse.
	Valdyti konsultavimo paslaugos teikimo rizikas.	Žemos rizikos konsultavimo projektų (nedidelis sudėtingumas, kompleksiskumas) valdymas, veikiant mažoje komandoje ar vienam. Klausimų ar problemų, galinčių paveikti asmeninius rezultatus projekte, o taip pat iškilusių kliento problemų aktyvus identifikavimas ir jų komunikavimas. Papildomos pagalbos pasitelkimas, siekiant laiku ir reikiama apimtimi atlikti projekto veiklas.
	Užtikrinti konsultavimo veiklų kokybę.	Veiklų vykdymas, sutinkamai su nustatytais konsultavimo paslaugos kokybės reikalavimais ir konsultavimo veiklos valdymo procesais bei standartais. Aktyvus nuolatinio grįžtamojo ryšio užtikrinimas tinkamas veikimas po to, kai gautas grįžtamasis ryšys. Duomenų apie sėkmingą projektinių veiklų vykdymą projekte ir įvairiuose kituose konsultavimo projektuose kaupimas ir analizavimas.
	Vadovauti projekto užbaigimui ir pasitraukimui iš aktyvių konsultavimo santykių su klientu.	Mokėjimas užbaigti asmenines projektines veiklas. Kliento paveikimas siekiant, kad klientas taptų specifinių konsultavimo paslaugos rezultatų savininku.

Konsultavimo bei verslo vystymo (marketingo) gebėjimų ir žinių turėjimas ir kaupimas (LTKS VI)	Turėti pasirinktos vadybos konsultavimo srities asmenines ekspertines žinias.	Ekspertinių žinių ir gebėjimų pasirinktoje srityje per įgyjamas kvalifikacijas ir patyriminį mokymąsi kūrimas.
	Suprasti pagrindinius vadovavimo ir valdymo (vadybos) veiklos principus.	Geras pagrindinių verslo ir veiklos procesų, verslo vadybos ir pagrindinių verslo sričių ir su jomis susijusių disciplinų supratimas.
	Kaupti ir gilinti specifinio verslo sektoriaus, kuriame teikiamos vadybos konsultacijos, žinias.	Daugiau, nei vieno verslo sektoriaus / srities žinių demonstravimas.
	Vertinti išorinę veiklos (verslo) aplinką.	Geras bendras žinių, susijusių su PESTLE (politinė, ekonominė, socialinė, technologinė, teisinė, aplinkosauginė) vadybos priemone, demonstravimas.
	Vystyti verslo konsultavimo veiklą / verslą.	Rinkos tyrimų, siekiant identifikuoti potencialias vadybos konsultavimo galimybes, vykdymas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų kompetencijų (raštingumo kompetencija; daugiakalbystės kompetencija; matematinė kompetencija ir gamtos mokslų, technologijų ir inžinerijos kompetencija; skaitmeninė kompetencija; asmeninė, socialinė ir mokymosi mokytis kompetencija; pilietiškumo kompetencija; verslumo kompetencija), apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant pirmosios pakopos studijose (pageidautina – vadybos, ekonomikos, administravimo, marketingo ir prekybos ir t. t.) arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	

<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
--	------------

8. Kvalifikacijos pavadinimas: vertėjas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: Vertimas raštu.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) versti raštu iš vienos kalbos į kitą; 2) redaguoti išverstą tekstą.</p> <p>Darbo sąlygos: individualus ir komandinis darbo pobūdis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, interneto prieiga, duomenų apdorojimo programos, vertimo atmintys, teksto redagavimo programos ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: vertėjas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės apsaugos reikalavimais, tarptautiniu standartu „ISO 17100. Vertimo paslaugos. Vertimo paslaugų reikalavimai“, kitais vertėjo veiklą reglamentuojančiais dokumentais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: sąžiningumas, atsakingumas, konfidencialumas, dėmesingumas kontekstui ir prasmėms, kruopštumas, darbštumas. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti vertėjais ir kalbininkais.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Vertimas raštu iš vienos kalbos į kitą (LTKS VI)	Pasirengti vertimui raštu	<p>Vertimo užsakymo analizė. Tarptautinis standartas „ISO 17100. Vertimo paslaugos. Vertimo paslaugų reikalavimai“.</p> <p>Planavimas. Streso, laiko, darbo krūvio valdymas. Individualus ir komandinis darbas. Vertimo problemos išvalga ir formulavimas. Naudojimas informacijos paieškos sistemomis, tekstynais, elektroniniais žodynais. Teksto analizė ir vertinimas: rašytinio teksto mikrostruktūros ir makrostruktūros, teksto junglumo priemonių supratimas, intertekstualumo, kultūros realijų, aliuzijų, stereotipų rašytiniame tekste pažinimas ir perteikimas, probleminių teksto vietų nustatymas ir strategijų bei</p>

		išteklių, reikalingų tinkamų formuluočių parinkimui, vertinimas. Kritiškas dokumentinių šaltinių patikimumo ir tinkamumo kritiškas vertinimas.
	Formuluoti teksto atitikmenis kalba, į kurią verčiama.	Bendrosios kalbos, iš kurios verčiama ir į kurią verčiama, žinios (leksika, sintaksė, morfologija). Bendrų ir specializuotų tekstų vertimas iš vienos kalbos į kitą, atsižvelgiant į žanrą, stilių, konkrečias situacijas, užsakovus ir apribojimus. Specializuotos srities žinios (sąvokų sistemos, samprotavimo metodai, terminija, frazeologija, specializuoti šaltiniai ir kt.). Skirtingų kultūrų ir kontekstų ypatumų (tarpkultūrinių, kalbos, komunikacijos ir kt.) pažinimas ir perteikimas. Naudojimas automatizuoto vertimo (angl. computer-aided translation - CAT) įrankiais, vertėjo darbo stotimis, vertimo atmintimis, lokalizavimo įrankiais, lygiagretinimo įrankiais, terminų tvarkymo sistema, duomenų perkėlimo į elektroninę formą priemonėmis. Vertimo priemonių ir būdų naudojimas. Teksto perfrazavimas, apibendrinimas, restruktūrizavimas, derinimas.
	Tikrinti ir redaguoti išverstą tekstą, užtikrinant vertimo kokybę.	Išversto teksto tikrinimas, redagavimas ir taisymas, siekiant aukštos vertimo kokybės. Naudojimas teksto redagavimo programomis ir klaidų tikrintuvais. Duomenų apsaugos ir saugumo svarbos suvokimas.
Automatinio (mašininio) vertimo redagavimas (LTKS VI)	Parengti tekstą automatiniam (mašininiam) vertimui (išankstinis redagavimas).	Automatinio (mašininio) ir automatizuoto (naudojant kompiuterines programas, vertimo atmintis) vertimo skirtumai. Automatinio (mašininio) vertimo programų tipai ir ypatybės. Teksto

		parengimas vertimui (išankstinis redagavimas), siekiant pagerinti automatinio vertimo kokybę.
	Redaguoti automatinio (mašininio) vertimo būdu išverstą tekstą (postredagavimas).	Automatinio (mašininio) ir automatizuoto (naudojant kompiuterines programas, vertimo atmintis) vertimo skirtumai. Naudojimas automatinio (mašininio) vertimo programine įranga. Automatinio (mašininio) vertimo būdu išversto teksto redagavimas (parengimas klientui). Postredagavimo lygmenų ir technikų naudojimas, atsižvelgiant į kokybės ir produktyvumo tikslus.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant vertimo studijų krypčių pirmosios pakopos studijose, mokantis neformalioju arba savišvietos būdais ir iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

9. Kvalifikacijos pavadinimas: rinkos tyrėjas, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: rinkos ir rinkodaros tyrimai. Veiklos uždaviniai: 1) vadovauti rinkodaros tyrimų projektams; 2) rinkti duomenis; 3) apdoroti duomenis ir atlikti duomenų analizę; 4) interpretuoti rinkodaros tyrimų rezultatus, rengti ir pristatyti ataskaitas. Darbo sąlygos: individualus ir komandinis darbo pobūdis,
--	--

	<p>darbas uždaroje aplinkoje.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, internetas, įvairios duomenų apdorojimo programos, teksto redagavimo programos, kanceliarinės priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: rinkos tyrėjas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės apsaugos reikalavimais, tarptautiniais standartais, reglamentais ir metodikomis (ICC/ESOMAR (Europos Viešosios Nuomonės ir Rinkos Tyrimų Asociacijos) kodeksas; „ISO 20252. Rinkos, nuomonių ir socialiniai tyrimai. Aiškinamasis žodynas ir paslaugų reikalavimai“; Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) reikalavimai ir kt.), kitais rinkos tyrėjo veiklą reglamentuojančiais dokumentais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: konceptualus, kritinis ir sisteminis mąstymas, pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms, pagarba įstatymui ir valstybei, objektyvumas (nešališkumas), sąžiningumas, atsakingumas, konfidencialumas, dėmesingumas faktams ir prasmėms, priežastingumo ir dėsmių paieška, reiškinio (fenomeno) suskaidymas į atskirus elementus, hipotezių formulavimas ir jų testavimas, idėjų plėtojimas apibendrinant esamus duomenis, kruopštumas, darbštumas, kūrybingumas, nuolatinis tobulėjimas, gebėjimas dirbti komandoje. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti rinkos, nuomonių, socialinių, ekonominių, statistinių tyrimų bendrovėse, kitose įmonėse bei įvairaus pobūdžio organizacijose. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti: analitikais, tyrėjais, apžvalgininkais, ekspertais, projektų administratoriais, koordinatoriais ir vadovais, konsultantais, marketingo specialistais, reklamos specialistais, tiekimo specialistais, kainodaros specialistais, vadybininkais, e-komercijos sprendimų specialistais, pardavimų vadybininkais, produktų plėtros vadovais, eksporto rinkų specialistais, organizacijos plėtros vadovais, organizacijos padalinių ir pačios organizacijos vadovais ir pan.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Vadovavimas rinkos ir rinkodaros tyrimų projektams (LTKS VII)</p>	<p>Formuluoti rinkos ir rinkodaros tyrimo problemą.</p>	<p>Rinkodaros komplekso samprata. Vartotojų elgsenos teorijos. Rinkodaros valdymo proceso supratimas. Rinkodaros strategijos supratimas. Verslo procesų, rinkodaros sprendimų ir informacijos poreikio verslo sprendimams priimti supratimas. Konkurentų analizė. PESTLE</p>

		(politinė, ekonominė, socialinė, technologinė, teisinė, aplinkosauginė) analizė. SSGG (stiprybių, silpnybių, grėsmių, galimybių) analizė. Rinkos segmentavimas. Pozicionavimas. Ženklo daras. Kainodaras. Rinkodaros komunikacijos priemonių veiksmingumo vertinimas. Skaitmeninės rinkodaros strategijos ir technikų supratimas.
	Parengti rinkos ir rinkodaros tyrimo projektą.	Rinkos ir rinkodaros tyrimų proceso sandara. Kokybinių tyrimų strategijų panaudojimo rinkodaros tyrimuose supratimas. Eksperimentinio tyrimo metodų supratimas. Hipotezių formulavimas. Kokybinių ir kiekybinių duomenų rinkimas, imties nustatymas, duomenų analizės metodai ir jų panaudojimas rinkodaros tyrimuose. Rinkodaros biudžeto sudarymas. Projekto plano sudarymo technikos. Projekto įgyvendinimo komandos sudarymas.. Komandinio darbo psichologijos žinios. Personalo valdymo (personalo atrankos, motyvavimo, mokymo, vertinimo ir kt.) žinios.
	Koordinuoti ir kontroliuoti rinkos ir rinkodaros tyrimo procesą.	Tyrimo veiklos organizavimas. Procesų analizė. Kokybės vadybos standartai. Rinkodaros etikos problemų supratimas. Veiklos rodiklių stebėsenas.
Rinkos ir rinkodaros duomenų rinkimas (LTKS VI)	Paruošti rinkos ir rinkodaros duomenų rinkimo įrankius.	Rinkos ir rinkodaros tyrimų proceso sandara. Kokybiniai ir kokybiniai tyrimų metodai. Pirminiai ir antriniai duomenys rinkodaros tyrimuose. Didžiųjų duomenų panaudojimas rinkos ir rinkodaros tyrimuose. Rinkos ir rinkodaros duomenų gavybos (angl. data mining) realiuoju laiku procesas ir technologijos. Duomenų rinkimo metodai kiekybiniuose ir kokybiniuose

		tyrimuose: apklausa, interviu, fokusuotos grupės, stebėjimas. Anketos sudarymo ypatumai. Matavimo skalių panaudojimas sudarant anketų klausimus. Skaitmeninių technologijų panaudojimas rinkodaros tyrimų duomenų rinkimui.
	Nustatyti rinkos ir rinkodaros tyrimo imtį.	Tyrimo imties nustatymo metodai kokybiniuose ir kiekybiniuose rinkodaros tyrimuose. Imties dydžio nustatymas.
	Rinkti rinkos ir rinkodaros tyrimo duomenis.	Interviu atlikimo, fokusuotų grupių diskusijų moderavimo, komunikavimo su respondентаis vykdant anketines apklausas, elektroninio, laboratorinio, „slapto pirkėjo“ stebėjimo įgūdžiai. Duomenų rinkimo rinkodaros tyrimuose etikos problemos.
	Paruošti surinktus rinkos ir rinkodaros tyrimo duomenis analizei.	Kokybinių tyrimų duomenų transkribavimo įgūdžiai. Kiekybinių duomenų perkėlimo į duomenų bazes įgūdžiai.
Rinkos ir rinkodaros duomenų apdorojimas ir analizė (LTKS VI)	Apdoroti kiekybinius ir kokybinius duomenis.	Kiekybinių ir kokybinių duomenų transformavimas ir kodavimas. Gebėjimas naudotis statistinės ir kokybinių duomenų analizės programine įranga.
	Analizuoti kiekybinius ir kokybinius duomenis.	Kiekybinių duomenų analizės metodų ir jų panaudojimo rinkos ir rinkodaros tyrimuose supratimas (statistinių hipotezių tikrinimo procedūros, kryžminės lentelės, vienos imties, dviejų nepriklausomų ir susijusių imčių parametriniai ir neparametriniai testai, dispersinė ir kovariacijos analizė, koreliacinė ir regresinė analizė, faktorinė analizė, klasterinė analizė, diskriminantinė analizė, daugiaparametrinis matavimas, kompleksinė analizė, struktūrinių lygčių modeliavimas ir kt.). Duomenų gavybos ir automatinio mokymosi (angl. machine learning) algoritmai. Atmintinių rašymas. Kokybinių

		duomenų interpretacija. Gebėjimas naudotis kiekybinių ir kokybinių duomenų analizės programine įranga.
Rinkos ir rinkodaros tyrimo rezultatų interpretavimas, ataskaitų parengimas ir pristatymas (LTKS VI)	Parengti rinkos ir rinkodaros tyrimo ataskaitą.	Tyrimo rezultatų vizualizavimas. Tyrimo ataskaitos struktūros ir metodinių reikalavimų ataskaitos rengimui supratimas. Tyrimo rezultatų interpretavimas ir tyrimo išvadų parengimas. Vertę turinčių rinkodaros vadybos pasiūlymų formulavimas.
	Pristatyti rinkos ir rinkodaros tyrimo ataskaitą.	Komunikavimas su suinteresuotomis grupėmis. Viešųjų ryšių priemonių supratimas ir viešųjų ryšių įgūdžiai. Prezentacijos parengimo ir prezentavimo įgūdžiai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų kompetencijų (raštingumo kompetencija; daugiakalbystės kompetencija; skaitmeninė kompetencija; asmeninė, socialinė ir mokymosi mokyti kompetencija; pilietiškumo kompetencija; matematiniai gebėjimai ir pagrindiniai technologijų gebėjimai), apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti ne žemesnį kaip sociologijos ir (arba) psichologijos, ir (arba) ekonomikos, ir (arba) vadybos, ir (arba) verslo, ir (arba) statistikos, ir (arba) matematikos studijų krypties bakalauro kvalifikacinį laipsnį.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant sociologijos ir (arba) psichologijos, ir (arba) ekonomikos, ir (arba) vadybos, ir (arba) verslo, ir (arba) statistikos, ir (arba) matematikos studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

10. Kvalifikacijos pavadinimas: vadybos konsultantas, LTKS VII

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: vadybos konsultavimas – tai organizacijoms vertę kuriančioji veikla (analizė, išvados, rekomendacijos), kuria siekiama pagerinti organizacijų veiklos veiksmingumą ir efektyvumą. Tai paslauga, kuri teikiama verslo ar viešajai organizacijai, kurią teikia nepriklausomas ir kvalifikuotas asmuo, kuris identifikuoja ir tyrinėja organizacijos problemas, susijusias su bendraisiais reikalavimais (politikomis), organizacine struktūra, tvarkomis, taisyklėmis, reikalavimais, procesais ir veikimo metodais bei rekomenduoja tinkamas (efektyvias ir veiksmingas) priemones ir veiksmus šių rekomendacijų įgyvendinimui.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) pritraukti (įgyti) vadybos konsultavimo klientą; 2) teikti konsultavimo paslaugą; 3) užbaigti konsultavimo paslaugos teikimą ir teikti po konsultacines paslaugas.</p> <p>Darbo sąlygos: biuro aplinka, dirbant kliento erdvėje – dažniausiai kliento biuro aplinka, virtuali darbo vieta.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, internetas ir kitos biuro priemonės.</p> <p>Papildoma informacija: vadybos konsultantas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės apsaugos reikalavimais, vadybos konsultavimo veiklą reglamentuojančiais dokumentais, tvarkomis, taisyklėmis ir standartais, tokiais kaip vadybos Konsultanto etikos kodeksas, vadybos konsultavimo gairių standartu – ISO 20700:2017 „Guidelines for management consultancy services“, Tarptautinės vadybos konsultavimo institutų tarybos (angl. The International Council of Management Consulting Institutes – ICMC) parengtomis nuostatomis ir rekomendacijomis.</p> <p>Vadybos konsultantui svarbios šios asmeninės savybės: gebėjimas valdyti save, orientacija į rezultatus, atkaklumas, lankstumas ir įtikinamumas; gebėjimas valdyti kitus, orientacija į klientą, siekiant išlaikyti ir plėsti partnerystės ryšius; lyderystė (vedlystė) pokyčių inicijavimo ir pokyčių vykdymo srityje; stipri antreprenerystė (stipri verslininkystės dvasia); atsparumas trikdžiams, kito įtakai, gebėjimas greitai atsistatyti; pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms, pagarba įstatymui ir valstybei, objektyvumas (nešališkumas), atsakingumas, racionalus ir sisteminis mąstymas, analitinis mąstymas, savikontrolė, kruopštumas, darbštumas, gebėjimas dirbti komandoje. Įgiję šią vadybos konsultanto kvalifikaciją, asmenys galės dirbti vadybos konsultavimo bendrovėse bei verslo bendrovėse kaip vidiniai verslo bendrovių konsultantai.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>

Veiksmingas vadybos konsultavimo paslaugos teikimas (LTKS VII)	Įsitraukti į sąveiką / galimus konsultavimo veiklos santykius su klientais.	Komunikacinių ryšių su potencialiu klientu kūrimas ir palaikymas. Vadybos konsultavimo paslaugos reikiamos naudos reklamavimas.
	Nustatyti kliento poreikius ir reikalavimus, keliamus vadybos konsultacinėms paslaugoms.	Kliento reikalavimų, supratimas, apibrėžimas bei formulavimas. Aiškiai, detaliai ir profesionaliai parengtų konsultavimo pasiūlymų pristatymas klientui. Įsitraukimas į sąveiką su klientu, parenkant optimalius sprendinius ir toks kliento paveikimas, kad klientas tampa pasiūlytų galimų problemų sprendinių savininku.
	Valdyti ryšį su klientu, vadovauti paskirtiems kliento darbuotojams konsultavimo paslaugos teikimo laikotarpiu.	Kliento suinteresuotųjų šalių (kliento akcininkų, kliento vadovybės, darbuotojų, kliento atstovų projekte) lūkesčių valdymas, susitelkiant į bendruosius rezultatus, laikantis sutartinių įsipareigojimų ir veikiant sutinkamai su konsultavimo projekto sutartinėmis sąlygomis.
Tvarių santykių su klientu kūrimas ir išlaikymas (LTKS VII)	Daryti įtaką kliento atstovams / darbuotojams konsultavimo paslaugos teikimo laikotarpiu.	Vadybos srities ir vadybinių intervencijų idėjų, užtikrinančių specifinių rezultatų pasiekimą, įtikinamas pateikimas. Savitarpio supratimo kūrimo ir konfliktų sprendimų gebėjimų demonstravimas. Tinkamų ir veiksmingų priemonių, siekiant daryti įtaką, paveikti kliento suinteresuotąsias šalis ir konsultavimo rezultata, taikymas.
	Efektyviai komunikuoti konsultavimo paslaugos teikimo metu ir pateikti konsultavimo paslaugos metu parengtą informaciją (efektyviai prezentuoti).	Klientui naudingų idėjų ir minčių perteikimas aiškia forma, naudojant veiksmingus verbalinės ir neverbalinės komunikacijos metodus, kurie taikomi formaliose ir neformaliose sąveikos su klientu situacijose. Efektyvus pateikimo / prezentavimo metodų ir priemonių naudojimas. Profesionalus susirašinėjimas su klientu ir aiškių bei tinkamų ataskaitų kūrimas, pasirenkant labiausiai tinkančias pateikimo

		formas, kurios užtikrina norimo rezultato pasiekimą.
	Facilituoti – kurti sąlygas, palengvinančias kliento atstovų ir konsultantų komandos supratimą ir reikiamų sprendimų priėmimą.	Vadovavimas konsultantų ir kliento komandoms, komandų ir grupių procesų valdymas siekiant laukiamo rezultato. Metodų ir priemonių naudojimas siekiant maksimizuoti komandos ar grupės sprendimų priėmimą.
	Vadovauti konsultavimo projekto komandos nariams ir ugdyti komandos narius.	Vadovavimas ir valdymas, konsultantų ir kliento darbuotojų ugdymas. Komandos narių veiklos. Veiklų ir atsakomybių delegavimas (ten, kur galimas delegavimas)
	Kurti bendradarbiavimo (partnerystės) tinklus ir juose veikti.	Geras bendradarbiavimo tinklų panaudojimas, siekiant veiksmingai analizuoti ir apibrėžti kliento iškeltus klausimus ir su jais susijusias problemas. Gerų konsultavimo projekto vykdymo (problemos išsprendimo) sprendinių parinkimas. Inovatyvių sprendinių paieška ir jų taikymas.
Savo vadybos konsultavimo patirties ir žinių taikymas (LTKS VII)	Naudoti vadybos ir konsultavimo metodus ir metodologijas.	Tinkamų kliento vadybinės problemų diagnostikos metodų ir priemonių parinkimas ir naudojimas. Aktyvus naujų ir tinkamų diagnostikos metodų įsisavinimo siekimas.
	Taikyti vadybos srities ir kitų susijusių sričių žinias.	Žinių, susijusių su pasirinktais veiklos procesais, kaupimas ir analizė. Dalinimasis žiniomis ir patirtimi su kitais vadybos konsultantais ir kliento atstovais. Vadybos žinių ir intervencinių priemonių taikymas panaudojant sukauptą profesionalią patirtį taip kuriant vertę klientui ir prisiderinant prie specifinių kliento poreikių.
Tvarių vadybos konsultavimo veiklos rezultatų siekimas (LTKS VII)	Planuoti konsultavimo paslaugą (projektą) ar jos dalį ir ją vykdyti.	Veiksmingas vadovavimas kliento projektams, užtikrinant, kad projekto komanda pasieks projekto tikslus, terminus ir laikysis projekto biudžetų. Reikiamas komandos narių įgalinimas, t. y. savikontrolės

		<p>teisės suteikimas projekto komandai. Geras įvairių projekto planavimo, projekto vykdymo ir projekto užbaigimo metodų ir priemonių naudojimas, suderintas su projekto dydžiu ir apimtimi. Gebėjimo įvertinti, suformuoti ir paskirstyti konsultavimo darbų paketus demonstravimas. Puikus savo ir kitų komandos narių laiko valdymas.</p> <p>Kompetentingas veikimas visose konsultavimo projekto įgyvendinimo srityse ir etapuose.</p>
	Valdyti konsultavimo paslaugos teikimo rizikas.	Vadovavimas vidutinės rizikos projektams (kompleksiniams, sudėtingiems), darbas su projekto komandos nariais. Konsultavimo projekto rizikų identifikavimas, galimo poveikio ir tikimybės nustatymas, ir projekto rizikų valdymas.
	Užtikrinti konsultavimo veiklų kokybę.	Kokybiškų konsultavimo projekto rezultatų (asmeninių ir projekto komandos) su įvairiais klientais užtikrinimas ir demonstravimas. Kliento pasitenkinimo stebėjimas ir matavimas.
	Vadovauti projekto užbaigimui ir pasitraukimui iš aktyvių konsultavimo santykių su klientu.	Bendradarbiavimas su klientu perduodant projekto rezultatus, žinias ir suformuojant reikiamus kliento darbuotojų gebėjimus, užtikrinančius tvarią konsultavimo projekto kuriamą naudą. Galimų projekto neatitikčių, kurios bus šalinamos pasibaigus konsultavimo projektui, peržiūra ir taisymų plano sudarymas.
Konsultavimo bei verslo vystymo (marketingo) gebėjimų ir žinių turėjimas ir kaupimas (LTKS VII)	Turėti pasirinktos vadybos konsultavimo srities asmenines ekspertines žinias.	Pripažinto savo srities eksperto vertinimo gavimas.
	Suprasti pagrindinius vadovavimo ir valdymo (vadybos) veiklos principus.	Su aukštu pasitikėjimu ir žiniomis gebėjimas įvertinti kitų disciplinų poveikį konkrečioje projekto veiklų srityje.
	Kaupti ir gilinti specifinio	Sukaupta taikomoji ekspertizė

	verslo sektoriaus, kuriame teikiama vadybos konsultacijos, žinias.	viename ar daugiau verslo sektorių.
	Vertinti išorinę veiklos (verslo) aplinką.	Geras žinių pagal PESTLE (politinė, ekonominė, socialinė, technologinė, teisinė, aplinkosauginė) vadybos priemonę, kurios elementai veikia specifinį verslo sektorių ar specifinę ekspertizės sritį, demonstravimas.
	Vystyti verslo konsultavimo veiklą / verslą.	Siekis užmegzti naujus kontaktus su potencialiais verslais, panaudojant eilę priemonių. Tinkama vykdomų konsultavimo paslaugų projektinių veiklų portfelio priežiūra, siekiant išlaikyti naudingus santykius su klientais. Perspektyvinių klientų duomenų bazės valdymas ir priežiūra.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų kompetencijų (raštingumo kompetencija; daugiakalbystės kompetencija; matematinė kompetencija ir gamtos mokslų, technologijų ir inžinerijos kompetencija; skaitmeninė kompetencija; asmeninė, socialinė ir mokymosi mokytis kompetencija; pilietiškumo kompetencija; verslumo kompetencija), apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti ne žemesnį kaip bakalauro kvalifikacinį laipsnį.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant antrosios pakopos studijose (pageidautina – vadybos, ekonomikos, administravimo, marketingo ir prekybos ir t. t.) arba iš profesinės veiklos patirties (5 metų profesinė vadybos konsultavimo patirtis). Vadybos konsultanto profesinė kvalifikacija – sertifikuotas vadybos konsultantas (angl. Certified Management Consultant – CMC).	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu. Mokymo pagal mokymo programą, siekiant vadybos konsultanto kvalifikacijos sertifikavimo pagal CMC, apimtis – 60 mokymosi kreditų.	

<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal mokymo programą, siekiant vadybos konsultanto kvalifikacijos sertifikavimo pagal CMC, vertinimas vykdomas pagal ICMCI kriterijus.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Atitinka sertifikavimo schemą pagal CMC.

11. Kvalifikacijos pavadinimas: vertėjas, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: Vertimas raštu ir žodžiu.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) versti raštu iš vienos kalbos į kitą; 2) versti žodžiu iš vienos kalbos į kitą; 3) redaguoti išverstą tekstą.</p> <p>Darbo sąlygos: individualus ir komandinis darbo pobūdis.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygele arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, interneto prieiga, duomenų apdorojimo programos, vertimo atmintys, teksto redagavimo programos, sinchroninio vertimo įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: vertėjas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės apsaugos reikalavimais, tarptautiniais standartais („ISO 18841:2018. Vertimo žodžiu paslaugos. Reikalavimai ir rekomendacijos“; „ISO 17100. Vertimo paslaugos. Vertimo paslaugų reikalavimai“), kitais vertėjo veiklą reglamentuojančiais dokumentais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: sąžiningumas, atsakingumas, konfidencialumas, dėmesingumas kontekstui ir prasmėms, kruopštumas, darbštumas. Įgiję šią kvalifikaciją asmenys galės dirbti vertėjais ir kalbininkais.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Vertimas raštu iš vienos kalbos į kitą (LTKS VII)	Pasirengti vertimui raštu.	Vertimo užsakymo analizė. Tarptautinis standartas „ISO 17100. Vertimo paslaugos. Vertimo paslaugų reikalavimai“. Planavimas. Streso, laiko, darbo krūvio valdymas. Individualus ir komandinis darbas. Vertimo problemos įžvalga ir formulavimas. Naudojimas informacijos paieškos sistemomis, tekstynais, elektroniniais žodynais. Teksto analizė ir

		<p>vertinimas: rašytinio teksto mikrostruktūros ir makrostruktūros, teksto junglumo priemonių supratimas, intertekstualumo, kultūros realijų, aliuzijų, stereotipų rašytiniame tekste pažinimas ir perteikimas, probleminių teksto vietų nustatymas ir strategijų bei išteklių, reikalingų tinkamų formuluočių parinkimui, vertinimas. Kritiškas dokumentinių šaltinių patikimumo ir tinkamumo vertinimas.</p>
	<p>Formuluoti teksto atitikmenis kalba, į kurią verčiama.</p>	<p>Bendrosios kalbos, iš kurios verčiama ir į kurią verčiama, žinios (leksika, sintaksė, morfologija). Bendrų ir specializuotų tekstų vertimas iš vienos kalbos į kitą, atsižvelgiant į žanrą, stilių, konkrečias situacijas, užsakovus ir apribojimus. Specializuotos srities žinios (sąvokų sistemos, samprotavimo metodai, terminija, frazeologija, specializuoti šaltiniai ir kt.). Skirtingų kultūrų ir kontekstų ypatumų (tarpkultūrinių, kalbos, komunikacijos ir kt.) pažinimas ir perteikimas. Naudojimas automatizuoto vertimo (angl. computer-aided translation - CAT) įrankiais, vertėjo darbo stotimis, vertimo atmintimis, lokalizavimo įrankiais, lygiagretinimo įrankiais, terminų tvarkymo sistema, duomenų perkėlimo į elektroninę formą priemonėmis. Vertimo priemonių ir būdų naudojimas. Teksto perfrazavimas, apibendrinimas, restruktūrizavimas, derinimas.</p>
	<p>Tikrinti ir redaguoti išverstą tekstą, užtikrinant vertimo kokybę.</p>	<p>Išversto teksto tikrinimas, redagavimas ir taisymas, siekiant aukštos vertimo kokybės. Naudojimas teksto redagavimo</p>

		programomis ir klaidų tikrintuvais. Duomenų apsaugos ir saugumo svarbos suvokimas.
Vertimas žodžiu iš vienos kalbos į kitą (LTKS VII)	Pasirengti vertimui žodžiu.	Vertimo užsakymo analizė. Tarptautinis standartas „ISO 18841:2018. Vertimo žodžiu paslaugos. Reikalavimai ir rekomendacijos“. Planavimas. Streso, laiko, darbo krūvio valdymas. Individualus ir komandinis darbas. Problemos nagrinėjimas, pasirenkant tinkamą medžiagą, metodus ir šaltinius. Naudojimas paieškos sistemomis, tekstynais, elektroniniais žodynais.. Komunikavimas. Teksto analizė: skirtingų kultūrų ir konteksto ypatumų (tarpkultūrinių, kalbos, komunikacijos ir kt.) pažinimas ir perteikimas. Dokumentų ar terminų paieškos strategijos pasirinkimas, kritiškas dokumentinių šaltinių patikimumo vertinimas.
	Suprasti kalbos, iš kurios verčiama, žodinius pranešimus.	Bendrosios kalbos, iš kurios verčiama, žinios (leksika, sintaksė, morfologija). Specializuotos srities žinios (sąvokų sistemos, samprotavimo metodai, terminija, frazeologija, specializuoti šaltiniai ir kt.). Aktyvus klausimas. Trumpalaikė ir ilgalaikė atmintis. Sakytinio teksto turinio elementų supratimas ir analizė.
	Formuluoti kalbos, iš kurios verčiama, žodinius pranešimus kalba, į kurią verčiama.	Nuoseklus, sinchroninis ir šnibždamasis vertimas. Bendrosios kalbos, iš kurios verčiama ir į kurią verčiama, žinios (leksika, sintaksė, morfologija). Specializuotos srities žinios (sąvokų sistemos, samprotavimo metodai, terminija, frazeologija, specializuoti šaltiniai ir kt.). Sakytinio turinio elementų perteikimas. Viešojo kalbėjimo įgūdžių taikymas. Naudojimas vertimo žodžiu įranga.

Automatinio (mašininio) vertimo redagavimas (LTKS VII)	Parengti teksta automatiniam (mašininiam) vertimui (išankstinis redagavimas).	Automatinio (mašininio) ir automatizuoto (naudojant kompiuterines programas, vertimo atmintis) vertimo skirtumai. Automatinio (mašininio) vertimo programų tipai ir ypatybės. Teksto parengimas vertimui (išankstinis redagavimas), siekiant pagerinti automatinio vertimo kokybę.
	Redaguoti automatinio (mašininio) vertimo būdu išverstą tekstą (postredagavimas).	Automatinio (mašininio) ir automatizuoto (naudojant kompiuterines programas, vertimo atmintis) vertimo skirtumai. Naudojimas automatinio (mašininio) vertimo programine įranga. Automatinio (mašininio) vertimo būdu išversto teksto redagavimas (parengimas klientui). Postredagavimo lygmenų ir technikų naudojimas, atsižvelgiant į kokybės ir produktyvumo tikslus.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti ne žemesnį kaip vertimo raštu bakalauro kvalifikacinį laipsnį arba bet kurios kitos srities bakalauro laipsnį ir 2 metus dokumentais pagrįstos profesinės patirties vertimo srityje.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant vertimo studijų kryptių antrosios pakopos studijose, mokantis neformalioju arba savišvietos būdais ir iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

12. Kvalifikacijos pavadinimas: vadybos konsultantas, LTKS VIII

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: vadybos konsultavimas – tai organizacijoms vertę kuriančioji veikla (analizė, išvados, rekomendacijos), kuria siekiama pagerinti organizacijų veiklos veiksmingumą ir efektyvumą. Tai paslauga, kuri teikiama verslo ar viešajai organizacijai, kurią teikia nepriklausomas ir kvalifikuotas asmuo, kuris identifikuoja ir tyrinėja organizacijos problemas, susijusias su bendraisiais reikalavimais (politikomis), organizacine struktūra, tvarkomis, taisyklėmis, reikalavimais, procesais ir veikimo metodais bei rekomenduoja tinkamas (efektyvias ir veiksmingas) priemones ir veiksmus šių rekomendacijų įgyvendinimui.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) pritraukti (įgyti) vadybos konsultavimo klientą; 2) teikti konsultavimo paslaugą; 3) užbaigti konsultavimo paslaugos teikimą ir teikti po konsultacines paslaugas.</p> <p>Darbo sąlygos: biuro aplinka, dirbant kliento erdvėje – dažniausiai kliento biuro aplinka, virtuali darbo vieta.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, internetas ir kitos biuro priemonės.</p> <p>Papildoma informacija: vadybos konsultantas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės apsaugos reikalavimais, vadybos konsultavimo veiklą reglamentuojančiais dokumentais, tvarkomis, taisyklėmis ir standartais, tokiais kaip vadybos Konsultanto etikos kodeksas, vadybos konsultavimo gairių standartu – ISO 20700:2017 „Guidelines for management consultancy services“, Tarptautinės vadybos konsultavimo institutų tarybos (angl. The International Council of Management Consulting Institutes – ICMC) parengtomis nuostatomis ir rekomendacijomis.</p> <p>Vadybos konsultantui svarbios šios asmeninės savybės: gebėjimas valdyti save, orientacija į rezultatus, atkaklumas, lankstumas ir įtikinamumas; gebėjimas valdyti kitus, orientacija į klientą, siekiant išlaikyti ir plėsti partnerystės ryšius; lyderystė (vedlystė) pokyčių inicijavimo ir pokyčių vykdymo srityje; stipri antreprenerystė (stipri verslininkystės dvasia); atsparumas trikdžiams, kito įtakai, gebėjimas greitai atsistatyti; pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms, pagarba įstatymui ir valstybei, objektyvumas (nešališkumas), atsakingumas, racionalus ir sisteminis mąstymas, analitinis mąstymas, savikontrolė, kruopštumas, darbštumas, gebėjimas dirbti komandoje. Įgiję šią vadybos konsultanto kvalifikaciją, asmenys galės dirbti vadybos konsultavimo bendrovėse bei verslo bendrovėse kaip vidiniai verslo bendrovių konsultantai.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>

Veiksmingas vadybos konsultavimo paslaugos teikimas (LTKS VIII)	Įsitraukti į sąveiką / galimus konsultavimo veiklos santykius su klientais.	Santykiuose su klientu veikia kaip lyderis, patarėjas, treneris.
	Nustatyti kliento poreikius ir reikalavimus, keliamus vadybos konsultacinėms paslaugoms.	Analizuodamas kliento verslo / veiklos problemas ar klausimus panaudoja savo ilgametę patirtį ir galias žinias, kurias pritaiko analizuodamas ir tikrindamas parengto konsultacinio pasiūlymo naudingumą konkrečiam klientui ir siekdamas patikslinti informaciją apie planuojamų konsultavimo darbų apimtį.
	Valdyti ryšį su klientu, vadovauti paskirtiems kliento darbuotojams konsultavimo paslaugos teikimo laikotarpiu.	Pilna atsakomybė už sudėtingo konsultavimo projekto rezultatus, kompleksiško kliento pasiūlymų bei pageidavimų valdymas, o taip pat lyderiavimas rengiant konsultavimo pasiūlymą. Gilių konsultavimo žinių taikymas konsultavimo sutarties sąlygų formulavime ir vedant derybas su klientu.
Tvorių santykių su klientu kūrimas ir išlaikymas (LTKS VIII)	Daryti įtaką kliento atstovams / darbuotojams konsultavimo paslaugos teikimo laikotarpiu.	Įvairių įtakos metodų ir stilių taikymas sudėtingose situacijose. Įtakos darymas, kad suinteresuotosios šalys, siekdamos geresnių konsultavimo projekto rezultatų, suvoktų skirtingas galimų konsultavimo sprendinių alternatyvas ir pasirinktų geriausią alternatyvą.
	Efektyviai komunikuoti konsultavimo paslaugos teikimo metu ir pateikti konsultavimo paslaugos metu parengtą informaciją (efektyviai prezentuoti).	Pateikti pasitikėjimą keliančias ir įtraukiančias prezentacijos įvairioms auditorijoms (valdybos lygmenyje, konferencijose, interviu spaudai ir t. t.). Pasirinkti geriausią patirtimi paremtą komunikavimo stilių ir jį taikyti sudėtingose situacijose sąveikaujant su kliento suinteresuotomis šalimis.
	Facilituoti – kurti sąlygas, palengvinančias kliento atstovų ir konsultantų komandos supratimą ir reikiamų sprendimų priėmimą.	Vadovavimas kompleksiškiems, sudėtingiems, aukštos rizikos projektams ir projekto komandos veikimo ir iškilusių problemų valdymas, siekiant maksimalios naudos ir gerų rezultatų.

	Vadovauti konsultavimo projekto komandos nariams ir ugdyti komandos narius.	Tinkamų vadovavimo ir lyderystės stilių naudojimas, siekiant veiksmingai ugdyti komandos narius ir kitus konsultavimo projekto dalyvius. Aktyvi trenerio (koučerio) rolė ugdant kitus. Vadovavimas didelėms (virš 20 asmenų) komandoms, kurios dažnai veikia tarptautinėje terpėje.
	Kurti bendradarbiavimo (partnerystės) tinklus ir juose veikti.	Veiksmingų tinklų, siekiant sukurti klientui papildomą vertę, kūrimas ir panaudojimas.
Savo vadybos konsultavimo patirties ir žinių taikymas (LTKS VIII)	Naudoti vadybos ir konsultavimo metodus ir metodologijas.	Konsultacijos projekto komandos nariams pasirenkant problemos diagnostikos metodus ir priemones. Naujų diagnostikos priemonių kūrimas. Tinkamų metodų, esant neaiškioms ir neapibrėžtoms situacijoms, parinkimas ir vystymas.
	Taikyti vadybos srities ir kitų susijusių sričių žinias.	Kitų konsultantų nuomone, jis / ji – pasirinktos srities vadybinės ir konsultavimo srities „minties vystytojas“. Aktyvios kitų vadybos konsultantų pastangos, stengiantis gauti šio asmens – vadybos konsultanto (LTKS VIII) žinių ir perimti jo patirtį. Žinių taikymas siekiant sukurti sudėtingus ir inovatyvius sprendinius, kurie kuria vertę klientams.
Tvarių vadybos konsultavimo veiklos rezultatų siekimas (LTKS VIII)	Planuoti konsultavimo paslaugą (projektą) ar jos dalį ir ją vykdyti.	Užtikrinimas, kad bus pasiekti realūs rezultatai. Konsultacijų kuriantiems projekto įgyvendinimo prieigas, projekto įgyvendinimo scenarijų, projekto planą suteikimas. Projektų planų peržiūra ir patarimų, konsultacijų, susijusių su projekto įgyvendinimo pagerinimu teikimas.
	Valdyti konsultavimo paslaugos teikimo rizikas.	Vadovavimas didelės apimties ir aukštos rizikos konsultavimo projektams, kurie susiję su dideliais pokyčiais, dideliais klientais ir tarpdisciplinėmis komandomis.

	Užtikrinti konsultavimo veiklų kokybę.	Vadovavimas ir lyderiavimas konsultavimo projekto kokybės užtikrinimo veiklose. Konsultacijų teikimas kitiems konsultantams formuluojant ir kuriant projekto kokybės užtikrinimo priemones.
	Vadovauti projekto užbaigimui ir pasitraukimui iš aktyvių konsultavimo santykių su klientu.	Vadovavimas ir konsultacijos, suteikiamos kitiems konsultantams, atsakingiems už konsultavimo projekto užbaigimą ir pasitraukimą iš aktyvaus santykio su klientu.
Konsultavimo bei verslo vystymo (marketingo) gebėjimų ir žinių turėjimas ir kaupimas (LTKS VIII)	Turėti pasirinktos vadybos konsultavimo srities asmenines ekspertines žinias.	Veikimas pasirinktoje srityje kaip: lyderis, treneris (koučeris).
	Suprasti pagrindinius vadovavimo ir valdymo (vadybos) veiklos principus.	Pasižymi aukštu ir patikimu žinių lygiu visoje eilėje vadybos disciplinų ir verslo aplinkų. Vadovavimas savo asmeniniu pavyzdžiu, taikant aukštus vadybos ir verslo gebėjimus konsultavimo įmonėje.
	Kaupti ir gilinti specifinio verslo sektoriaus, kuriame teikiamos vadybos konsultacijos, žinias.	Įtakos darymas verslo minčiai ir vadybos konsultavimo filosofijai viename ar keliuose verslo sektoriuose.
	Vertinti išorinę veiklos (verslo) aplinką.	Specifinės verslo srities patarimai ir konsultacijos aukštai vertinami kitų konsultantų.
	Vystyti verslo konsultavimo veiklą / verslą.	Asmeninio tinklo išnaudojimas, ieškant naujų konsultavimo verslo (projektų) galimybių, panaudojant savo vadybos gebėjimus, skirtus konsultavimo paslaugos marketingui. Lyderiavimas vystant naujas paslaugas, atitinkančias rinkos poreikius ir tendencijas. Vadybos konsultavimo profesijos reklamavimas.
	<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų kompetencijų (raštingumo kompetencija; daugiakalbystės kompetencija; matematinė kompetencija ir gamtos mokslų, technologijų ir inžinerijos kompetencija; skaitmeninė kompetencija; asmeninė, socialinė ir mokymosi mokyti kompetencija; pilietiškumo kompetencija; verslumo

	kompetencija), apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant po-magistrinėse (ar joms prilyginamose) studijose (angl. Post Graduate Studies), trečiosios pakopos studijose (doktorantūros studijos rekomenduotinos) arba iš profesinės veiklos patirties (10 metų profesinė vadybos konsultavimo patirtis). Vadybos konsultanto profesinė kvalifikacija – sertifikuotas vadybos konsultantas (angl. Certified Management Consultant – CMC).
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Trečiosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu. Mokymo po-magistrinėse (ar joms prilyginamose) studijose apimtis – 60 mokymosi kreditų. Mokymo pagal mokymo programą, siekiant vadybos konsultanto kvalifikacijos sertifikavimo pagal CMC, apimtis – 60 mokymosi kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal mokymo programą, siekiant vadybos konsultanto kvalifikacijos sertifikavimo pagal CMC, vertinimas vykdomas pagal ICMCI kriterijus.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Atitinka sertifikavimo schemą pagal CMC.

Ūkio sektoriaus pavadinimas sektoriaus
profesinio standarto
3 priedas

ŪKIO SEKTORIAUS PAVADINIMAS TARPSEKTORINIŲ KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

1. Kvalifikacijos pavadinimas: biuro administratorius, LTKS IV

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: įstaigos nuolatinių veiklos dokumentų priežiūra, pagalba organizuojant įstaigos veiklą, sklandžios komunikacijos tarp įstaigos vidaus darbuotojų ir išorės klientų užtikrinimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) užtikrinti, kad būtų kokybiškai valdoma ir prižiūrima įstaigos dokumentų valdymo sistema; 2) teikti visokeriopą pagalbą įmonės vadovybei darbotvarkių valdymo, renginių organizavimo ir kasdienės įstaigos veiklos užtikrinimo klausimais; 3) organizuoti sklandų įstaigos lankytojų bei svečių priėmimą ir aptarnavimą; 4) rūpintis įstaigos techninės įrangos ištekliais, jų panaudojimu ir įstaigos aprūpinimu darbui reikalinga įranga bei priemonėmis.</p> <p>Darbo sąlygos: individualus ir komandinis darbo pobūdis, darbas uždaroje aplinkoje.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: biuro įranga – kompiuteris, telefonas, internetas, įvairios duomenų apdorojimo programos, teksto redagavimo programos, kanceliarinės priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: šią kvalifikaciją turintis asmuo turi vadovautis bendraisiais ergonomikos, darbo higienos, darbuotojų saugos ir sveikatos užtikrinimo principais. Mokėti bent vieną užsienio kalbą ir išmanyti Lietuvos Respublikoje galiojančias dokumentų rengimo taisykles, būti technologiškai raštingas ir gebėti naudotis įvairia programine įranga. Asmuo įgijęs sekretoriaus kvalifikaciją galės dirbti sekretoriumi valstybinėse ir privačiose įmonėse, įstaigose, nevyriausybinėse organizacijose.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Įstaigos dokumentacijos tvarkymas ir raštvedyba (LTKS IV)</p>	<p>Rengti įvairius dokumentus.</p>	<p>Įvairių tekstų rinkimas, spausdinimas lietuvių ir/ar užsienio kalbomis: tekstų, lentelių, diagramų, lydraščių, titulinių lapų, raštų, įsakymų ir kt. dokumentų rengimas. Spausdinimo, kopijavimo,</p>

		<p>skenavimo darbų atlikimas. Dokumentų pagal įstaigos vidaus raštvedybos taisykles formatavimas. Spausdinto teksto koregavimas. Metinių dokumentacijos planų rengimas ir jų laikymosi užtikrinimas. Bendravimas su administracijos darbuotojais ruošiant jų veiklos dokumentus. Posėdžių protokolų, ataskaitų rengimas raštu. Pasiūlymų administracijos vadovybei dėl dokumentų valdymo sistemos tobulinimo teikimas.</p>
	<p>Tvarkyti įstaigos administracijos dokumentus ir el. dokumentų valdymo sistemą.</p>	<p>Įstaigos valdomos informacijos archyvavimas, archyvo saugumo ir vientisumo užtikrinimas. Elektroninių dokumentų valdymo taisyklių, elektroninių dokumentų ir bylų metaduomenų, elektroninių dokumentų rengimas, registravimas, siuntimas, gavimas, saugojimas, naikinimas. Elektroninių bylų sudarymas ir tvarkymas vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais ir įstaigos vidaus taisyklėmis.</p>
<p>Pagalba įstaigos vadovybei ir darbuotojams organizuojant kasdienę įstaigos veiklą (LTKS IV)</p>	<p>Teikti pagalbą įstaigos vadovui bei darbuotojams planuojant įstaigos vadovo darbotvarkę ir organizuojant posėdžius, renginius, tvarkant įstaigos dokumentus.</p>	<p>Informacijos paieška ir jos sisteminimas. Vadovo darbotvarkės sekimas ir vadovo informavimas apie esančią darbotvarkę. Kelionių ir komandiruočių planavimas. Skelbimų, kvietimų, sveikinimų rengimas ir platinimas. Įstaigos renginių: posėdžių, pasitarimų, švenčių organizavimas. Aktualios medžiagos vadovui parengimas. Vadovo korespondencijos tvarkymas. Aktualios posėdžiui medžiagos parengimas ir atspausdinimas, pateikimas posėdžio dalyviams. Posėdžių ir kitų pasitarimų medžiagos pateikimas jų dalyviams. Parengtų dokumentų tinkamas įforminimas įstaigos archyve. Reikalingos techninės įrangos paruošimas</p>

		posėdžiui. Patalpos, kurioje vyks posėdis paruošimas. Kanceliarinių priemonių paruošimas posėdžiui.
	Organizuoti įstaigos darbuotojų aprūpinimą technine įranga ar kanceliarinėmis priemonėmis.	Techninės įrangos, naudojamos įstaigos administracijos darbe sąrašo sudarymas. Įrangos priežiūra, kontrolė, atnaujinimo laikotarpio nustatymas. Įrangos pirkimas atliekant viešųjų pirkimų procedūras. Reikalingos įrangos sąrašo derinimas su įstaigos vadovu.
Įstaigos lankytojų priėmimas ir aptarnavimas (LTKS IV)	Priimti įstaigos lankytojus ir atsakyti į jiems kylančius klausimus.	Taisyklingas bendravimas žodžiu valstybine lietuvių ir viena iš užsienio kalbų. Etiketo taisyklių laikymasis. Informacijos priėmimas ir pateikimas. Naudojimas komunikacijos priemonėmis: el. paštas, telefonas, paštas. Pasirūpinimas dovanomis, suvenyrais, vaišėmis. Protokolo pagrindų išmanymas ir taikymas. Galimų kilti konfliktų ir jų sprendimo būdų išmanymas. Lankytojų registravimas.
	Organizuoti svečių priėmimą.	Įstaigos svečių pasitikimas bei priėmimas, informacijos jiems teikimas. Rūpinimasis jų priėmimo ir aptarnavimo tvarka, jos laikymosi užtikrinimas. Pasirūpinimas dovanomis, suvenyrais, vaišėmis. Svečių apgyvendinimo, kultūrinės programos organizavimas. Svečių priėmimo protokolo pagrindų išmanymas ir taikymas. Bendrųjų etiketo taisyklių taikymas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų kompetencijų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Asmuo, siekiantis įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties įvertinus	

	asmens įgytas kompetencijas.
<i>Rekomenduojama mokymo apimtis kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – ne mažiau 60 mokymosi kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą, darbo vietoje, neformaliojo ar savišvietos būdu, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.